

ARADI KÖZLÖNY

Administrator delegat:
Dr. STAUBER JÁNOS

ARAD, ANUL 54. No. 122,
1939. június 2., péntek.

Redactor responsabil:
SZ. JAKAB GÉZA

Proprietară: Societatea Anonimă pt. editura ziarului Aradul Közlöny. Inreg. în Reg. Publ. Periódice sub No. 1071-1938. Trib. Arad.

Ne drágítsunk!

Az utazót, aki üzleti körútjáról hazafelé tartott, a vonaton váratlan meglepetés érte. A vonaton a posta közegei jelentek meg, udvariasan bemutatkoztak, ugyanekkor pedig az utasok foglalkozása iránt érdeklődtek. Amikor a kereskedelmi utazó, aki most fejezte be több hétig tartó körútját, közölte foglalkozását az igazoltató tisztviselőkkel, ezek — ugyancsak udvariasan — az iránt érdeklődtek, hogy a körút során végzett-cége számára inkasszót és a behajtott összeget nála van-e? Az igenlő válasz után az ellenőrző közegek az utazót felszólították, hogy a legközelebbi állomáson adja fel postán a cége tulajdonát képező és általa behajtott összeget, mert ennek az összegnek az utazó által való hazaszállítása kihágást képez és sérti a posta monopol-jogát.

Az utazó ilymódon értesült a posta vezérigazgatóságának arról a körrendeletéről, amely az elmúlt évben életbeléptetett postatörvény második szakaszát magyarázza és ilvképpen magyarázza. A különböző ipari és kereskedelmi vállalatok pedig, amelyek inkasszó-szolgáltatukat utazóik hálózata révén szervezték meg, ugyancsak ekkor értesültek róla, hogy követeléseik behajtásának eddigi rendszerét csak abban az esetben folytathatják, ha erre külön engedélyt szereznek a posta vezérigazgatóságától, biztosítékot helyeznek letétbe és a behajtott összegek minden ezer leje után hetvenöt banit a postának juttatnak.

Nem kell különösebb közgazdasági tudomány annak megállapítására, hogy ennek az intézkedésnek és ennek az új rendszernek maradéktalan végrehajtása egyike lesz azoknak a tényezőknek, amelyek drágulást idéznek elő. Számtalan tudomány sem kell annak felismeréséhez, hanem csupán a gyakorlati élet törvényeit kell szemelőtt tartani, hogy tisztán és világosan lássuk: a kereskedelmi és iparvállalatnak szüksége van arra, hogy pénzéhez minél előbb hozzájusson, érdeke tehát, hogy fenntartsa az utazók révén történő behajtás rendszerét. Abban az esetben, ha ezt meg akarja tenni, vállalnia kell az új rendszer következtében felmerülő költségeket. Viszont az is bizonyos, hogy ezeket az új költségeket a kereskedelmi, vagy ipari vállalat nem viselheti, hanem áthárítja azokat a fogyasztóra.

Az áru eladási árához csatolódnak tehát majd ezek a költségek, amelyeket végeredményben tehát a fogyasztónak kell majd megfizetnie.

A postatörvény végrehajtási utasítása még nem jelent meg. Az új rendszer a postavezérigazgatóság magyarázó rendelkezése alapján lépett életbe. Kérdéses tehát, hogy a majdan megjelenő végrehajtási utasítás is hasonlóképpen értelmezi majd a postatörvény második szakaszát?

A kormányzat illetékes tényezői hivatott nyilatkozataik és gyakorlati cselekedeteik révén nem egy ízben tettek tanúbizonyságot arról, hogy ki akarják küszöbölni mindazokat az okokat, amelyek drágulást idézhetnek elő vagy a drágulási folyamatot megkönnyíthetik. Ugyancsak hivatott helyről származó nyilatkozatok világították meg a kormányzatnak a kereskedelem és ipar támogatását célzó programját. Ami pedig a hiteléletet, annak fellendítését illeti, a kormányzat ez irányú szándékainak azzal adta bizonyítékát, amikor éppen legutóbb leszállította a váltók bélyegilletékét ilymódon akarva hozzájárulni a hitelnyújtással járó költségek csökkentéséhez.

Nem lehet tehát a kormányzat célkitűzéseivel, programmatikus elgondolásaival összhangban a postavezérigazgatóságnak az a magyarázó rendelkezése, melyről a fentiekben számoltunk be és amely már végrehajtásra is került. Ennek a rendelkezésnek több következménye lehet. Bonyolítja a vállalatok ügyvitelét, holott a cél annak egyszerűsítése lenne. Egy újabb formassággal gazdagítja a vállalatok munkáját: az inkasszónak a posta által történő ellenőrzésével és a postával való illeték-el-

Megérkezett Berlinbe a jugoszláv régens-hercegi pár A jugoszláv külügyminiszter kíséretében tettek hivatalos látogatást Hitler kancellárnál

Berlin. Pál jugoszláv kormányzóherceg és Olga királyné hercegasszony különvonata délután 3 óra 30 perckor érkezett meg a berlini anhalti pályaudvarra. A német és jugoszláv zászlókkal pompásan felszított pályaudvaron Hitler, Göring és felesége, valamint Ribbentrop birodalmi külügyminiszter a legszívélyesebben üdvözölték.

A berlini német sajtó a jugoszláv előkelőségek látogatásának jegyében áll. Az Angriif többek között a következőket írja: A jugoszláv királyság a német nép körében olyan tiszteletet élvez, amely túlmegy azon a mértéken, amellyel szomszédos népek viseltetnek egymás iránt. Németország, amelyről a bekerítő hatalmak annyi rosszat mondanak, mindig békében és jó szomszédi viszonyban kíván élni a független Jugoszláviával. Németország a legcsekélyebb ellenséges érzülettel sem viseltetik Jugoszlávia iránt. De egyben elvárja, hogy Belgrádban ne tápláljanak ellenséges érzületet a birodalommal szemben. A jószomszédosság előfeltétele a semlegesség mindazon kérdésekben, amelyek harmadik országok ellenséges magatartásából adódnak az egyik, vagy másik ország számára.

A Berliner Lokalanzeiger így ír: A látogatás világosan bizonyítja, hogy Jugoszlávia tudatosan távontartja magát a politikai cselszövények zürzavaros látszmaítoitól.

Valamennyi jugoszláv lap vezető helyen foglalkozik Pál jugoszláv régensherceg és felesége, Olga hercegnő hivatalos utjával. A Politika című lap azt írja, hogy a hercegi pár látogatásának a mostani nemzetközi helyzetben különös jelentősége van. A látogatás a két ország közötti baráti viszony nagyszabású megnyilvánulása.

A Vreme megállapítja, hogy a két ország között gazdasági és kulturális téren egyre szorosabb kapcsolatok fejlődnek ki. Jugoszlávia, mint mezőgazdasági állam Németország felé irányítja kereskedelme nagy részét. Ezzel szemben bizonyos, hogy Hitler birodalmi vezér több ízben is hangoztatta, hogy a jugoszláv határok Németország számára érinthetetlenek.

A német fővárosban tartózkodó Pál jugoszláv kormányzóherceg csütörtök délután 5 órakor kíséretének tagjaival, akik között Czinczár-Markovics jugoszláv külügyminiszter is helyet foglalt, gépkocsin az éljenző tömeg sorfala között az új birodalmi kancellári palotába hajtattott, ahol hivatalos látogatást tett Hitler Adolf vezér és kancellárnál. A látogatás közel fél óráig tartott, majd a kormányzóherceg kíséretével együtt 5 óra 30 perckor visszafért a Bellevue kastélyban lévő lakosztályára, ahol 6 órakor megjelent Hitler vezér és kancellár, aki visszaadta a jugoszláv régensherceg látogatását.

Molotov külpolitikai beszéde ujabb fordulat a nagypolitikában

A szovjet külügyi népbiztosa — általános meglepetésre — a német gazdasági összeköttetések megjavításáról beszélt nagy exorzéjában — A szovjet állásfoglalásának széleskörű visszhangja

Moszkva. Molotov külügyi népbiztos a nemzetek szovjetienek szerdai ülésén külpolitikai beszámolót tartott és közölte, hogy

az angol-francia-orosz tárgyalások még nem fejeződtek be.

A legutóbbi angol-francia javaslatok még nem elégitik ki teljesen Moszkvát, de haladást jelentenek a legutóbbi javaslatokhoz képest, mert elfogadják az egyenlőség és kölcsönösség elvét, de oly számos kikötés kíséretében, hogy a két nyugati állam eddig mutatott hajlandóságát fiktívnek lehet tekinteni. Az angol-francia tervezet nyitva hagyja a kérdést, vajjon a szovjetek szá-

mithatnak-e Anglia és Franciaország segítségére az orosz határon lévő három kis állam megvédésénél, amennyiben azok támadásnak nem tudnának ellentálni. Molotov emlékeztetett Sztalinnak a szavaira, hogy a szovjetek a béke és a támadásal szemben az ellenállás mellett vannak, de

senki részére nem hajlandók a gesztenyét a tűzből kikaparni.

A szovjetek teljesen védekező szerződés mellett foglalnak állást, a szovjetek összes szomszédai biztonságának garantálásával és követelik a kölcsönösséget arra az esetre, ha az aláírók valamelyikét megtámadják.

számolás formáságával. A kis vállalatok számára nem fizetődik ki a megkövetelt biztosíték letétbe helyezése, az inkasszót hathatós módon viszont mégis csak utazók révén tudják és akarják elvégezteni, mert az a céljuk, hogy minél hamarabb hozzájussanak pénzükhöz és azt ne postán adják fel. Az utazó viszont az új rendszer értelmében a pénz csak a postától kapott engedély alapján és az illeték lefizetésének vállalásával hozhatja be. A gyakorlat során minden bizonyítással még számos más nehézség is felmerül, a legényegesebb azonban az, hogy az említett új illeték bevezetése révén megdrágul a kihitelezés és ezzel közvetve megdrágítják a forgalomba kerülő árakat.

Mint ilyenkor szokásos, ezuttal is megindult az a bizonyos mozgalom, amely a sérelmesnek tartott rendelkezés visszavonását kéri. Azok, akik a kérést előterjesztik, nem csupán személyes érdekeket képviselnek, hanem elveket is védenek. Védik azt az elvet, hogy az egészséges, a fejlődőképes gazdasági életnek egyik alapfeltétele: ne drágítsuk ok nélkül az életet. De túl az elven, védik a gazdasági élet gigantikus motorjának azt az egyedienként parányi, de mégis nélkülözhetetlen, ennek a motornak energiát adó tényezőjét: a fogyasztót, akit — és minden gazdasági jellegű intézkedés kiadásánál erre kell figyelemmel lenni — meg kell tartani tényleges és fogyasztóképes fogyasztónak.

Molotov a továbbiakban kifejtette azt, hogy Oroszország minden feltételek mellett hajlandó együttműködni a nyugati hatalmakkal.

1. Hatékony szerződés megkötése Anglia, Franciaország és a Szovjetunió között.

2. Világos szavatosság biztosítása a szovjetunió összes szomszédjának, kivétel nélkül.

3. Azoknak a módoratoknak megállapítása, amelyek mellett minden támadás esetén az aláíró hatalmak egymásnak kölcsönösen segítséget nyújtanak. A támadást meg kell állapítani bárhová is történik.

— A nemrég megkötött olasz—német szerződés a demokratá hatalmak ellen irányul — mondotta Molotov. — Ami a német birodalommal folytatott kereskedelmi tárgyalások kudarcát illeti, Molotov kijelentette, hogy azokat bármikor újból fel lehet venni.

Létezik lehetősége annak, hogy Oroszország Németországgal megalkossa gazdasági összeköttetését. Mindazonáltal a támadás elleni küzdelemben Oroszország helye az első sorokban van.

A Lengyelországgal való viszony javult. Ami Åland szigetét illeti, a szovjetek érdekelve vannak a szigetcsoport katonai megerősítésénél, abból a szempontból, nehogy azután a szovjetek ellen használják fel. Ami Japánról illeti, a japánoknak Külsőmongóliára vonatkozó fenyegetései serkint meg nem ijesztenek, de a türelemnek is egyszer vége szakad. A japánok hagyjanak fel a pro-

vokálással. Külsőmongóliát, ha megtámadják, az oroszok úgy fogják megvédeni, mintha saját házájuk volna. Kinára vonatkozólag emlékeztetett Sztalin szavaira: „a szovjetek mindenkor segí-

MOLOTOV.

teni fogják azokat a népeket, amelyek függetlenségük védelmében harcolnak.

A nemzetek szovjete egyhangulag jóváhagyta Molotov kijelentéseit.

A szovjet északi szomszédjainak ügye

London. Halifax lord, angol külügyminiszter csütörtökön Londonba érkezett. Nyomban megérkezése után irodájába ment, ahol szakértői bevonásával megkezdte Molotov szovjet-orosz külügyi népbiztos beszédének áttanulmányozását.

Halifax lord csütörtökön egyébként kihallgatáson fogadta a londoni lengyel nagykövetet, majd Tilea román követ kereste fel az angol külügyminisztert, akinél később a portugál nagykövet is látogatást tett.

A Reuter iroda jelenti, hogy a Szovjet követelése között szerepel az a kitétel is, ahogy az angol—francia—szovjet kölcsönös segélynyújtási szerződésben Anglia és Franciaország vállalják a Szovjet nyugati szomszédjainak, Lettországnak, Észtországnak és Finnországnak garantálását is. Az angol távirati iroda ezzel kapcsolatban megállapítja, hogy erre vonatkozólag diplomáciai tárgyalások vannak folyamatban, mert az angol felfogás szerint minden államnak joga van függetlenségének és épségének biztosítására. Az angol álláspont csupán elvi okokat tart szem előtt, mert a garanciavállalást kérni kell, miután a segélynyújtást senkire sem lehet ráerőszakolni.

Két német cáfolat

Berlinből jelentik: Illetékes helyről kibocsátott hivatalos közlemény értelmetlen és rosszindulatú külföldi híreszteléseknek minősíti azokat a híreket, amelyek szerint június 1-ével az olasz hadsereg német főparancsnokság alá kerül.

Alaptalan híresztelés ezek szerint az is, hogy Németország és Olaszország ilyen természetű katonai megegyezést létesítettek és még rosszhiszeműbb kitalálás az, hogy a két tengelyhatalmi ország megegyezett Jugoszlávia felosztásában. Ezzel a kísérlettel nincs más célja a külföldi sajtónak, minthogy megnehezítse a tengelyhatalmak és Jugoszlávia egyre szilárduló baráti viszonyát és kedvezőtlen légkört teremtsen Pál Jugoszláv régensherceg berlini látogatása alkalmából.

Azonnali és kölcsönös katonai segítség

A Reuter-ügynökség diplomáciai levelezője azt írja, hogy a szovjetek javaslatát nagy érdeklődéssel várják az angol fővárosban, mert minden indok meg van arra, hogy a szovjetunió a magáévá teszi a legutolsó javaslatot, amely igen közel jár a Moszkvától eredetileg felállított követelésekhez.

A szerződéstervezést azonnali kölcsönös segítséget ír elő,

abban az esetben, ha az aláíró három hatalom közül valamelyik háborúba keveredik, ugyanúgy, ha közvetlen támadás érne egy olyan államot, melynek biztonságát az aláíró hatalmak garantálják, vagy ha az segélyt kérne a támadás ellen. A szerződéstervezést szerint

az aláíró hatalmak nagyvezérkara azonnali megbeszélésre ül össze.

A tervezet a Népszövetség elvein, de nem annak eljárásain alapszik. A segélynyújtás tehát önműködő és azonnali hatályú. Az új hármas szerződés helyettesíteni fogja az 1935. évi francia—orosz szerződést, amely kevésbé volt világos. A Reuter levelezője hozzáfűzi, hogy Molotov számos felvilágosítást kért, amelyekre Seeds moszkvai angol nagykövet az angol kormányval való megbeszélés után válaszolt.

Páris, London és Newyork a Molotov-beszédről

Páris, Rador. A francia lapok nagy érdeklődéssel foglalkoznak Molotov külügyi népbiztos ismeretes beszédével és hangsúlyozzák, hogy a

tárgyalások megakadását két pont képezi, éspe-dig a balti államok és a közvetett, valamint a közvetlen segélynyújtás kérdései. A lapok általában optimizmussal ítélik meg a helyzetet és azon véleményüknek adnak kifejezést, hogy az egyezményt végül mégis csak megkötik. A Matin emlékeztet arra, hogy 1935-ben az oroszoknak három hétre volt szükségük, hogy a francia—szovjet egyezmény szövegét pontról-pontra, sőt vesz-szöről-vevőre megvizsgálják. Páris, London és Moszkva a kötelezettségvállalás tekintetében tulajdonképpen már meg is egyeztek. A Petit Parisien azzal vádolja Molotovot, hogy túlságosan sokat foglalkozik azokkal az ellentétekkel, melyek a gyakorlatban nem is léteznek. Az Epoque feltélenül szükségesnek tartja a Szovjetunióval való szövetséget. Hitler kancellár az utóbbi időben hatalmas erőfeszítéseket tett, hogy a maga számára iverje meg a Szovjetuniót és Törökországot.

London. (Rador). Az angol lapok véleménye általában az, hogy Molotov beszéde nem tartalmaz semmi olyant, ami megakadályozhatja a támadó elleni szövetség megkötését. A Daily Mail is annak a meggyőződésének ad kifejezést, hogy a balti államok kérdése nem akadályozhatja meg az egyezmény megkötését.

Newyork. (Rador) Az amerikai sajtó állásfoglalása Molotov beszédével kapcsolatban meglehetősen zavaros. A Newyork Times csodálkozá-sának ad kifejezést a Szovjet magatartása felett és véleménye szerint ezzel csak bátorítja a német és olasz vállalkozási kedvet.

Berlinbe érkező spanyol tábornokok katonai szövetségről tárgyalnak

Londonból jelentik: A „Daily Telegraph” című lap szerint öt spanyol tábornok névszerint: Yague, Solchaga, Garcia Valino, Camilo Alfonso és Martinez Campos berlini utjának nem csupán az a célja, hogy jelen legyenek a Spanyolországból visszatért német önkéntesek fogadásánál.

Az angol lap szerint a spanyol tábornokok a német nagyvezérkar tagjaival folytatnak tárgyalásokat a spanyol—német katonai szövetség megkötésére.

A három menyasszonyjelölt

Irta: EVE NOREL

— Ugyan, ugyan, kedves Jacques, — mondta korholóan Delmaizené — nem kell kétségbeesnie. Ami engem illet, azt tanácsolom magának, házasodjék meg. Azzal rendbehozhatja gyára ügyeit. Ne csodálkozzék, Maga jóképű fiú, harminkétéves, vagyona még nem uszott el egészen, miért nem vesz hát feleségül egy kellemes fiatal lányt, aki nem szegény?

- Istenem...
- Miért, nem szabad talán?
- Hát...

— Értem. Szükség esetén szabad. Bizzék bennem. Higgye el, hogyha egy ilyen öreg barát-nője, mint én, veszem kezembe a dolgot, legalább annyi kilátása lehet arra, hogy jó házasságot köt, mintha szerelemből, meggondolatlanul nősül. Egyébként, ha jelöltjeim nem tetszenek, semmi sem kötelezi. Jöjjön el hozzám kedden teára. Ott lesz a jövődöbelje is. Számítok magára. Figyelmeztetem: ha nem jön el, sorsára hagyom és többé nem törődöm magával.

Jacques távozása után Delmaizené hosszasan gondolkodott, azután hirtelen felemelte a telefonkagylót.

Jacques minden lelkesedés nélkül érkezett meg a mondott kedden Delmaizené teájára. Már előre gyanakodott, mégis meg volt döbbenve, mikor barát-nője helyet mutatott neki. Egy feltűnően csunya, már nem is fiatal lány baljára került. Megörizte hidegvérét és igyekezett udvariasan csevegni a titkolni bosszuságát. Hogyan gondolhatta

Delmaizené, hogy ezt a lányt elveszi? De mialatt beszélgetett vele, csakhamar elképedt, milyen eszes, művelt, gyorseszű teremtés csunya szomszéd-nője. Valósággal élvezet volt vele beszélgetni. De házasság!

Tea után nyílt az ajtó és újabb vendég érkezett: feltűnően elegáns és feltűnően csinos lány. Delmaizené helyet mutatott neki Jacques mellett és szegény Jacques, aki hiába vetett kétségbeesett pillantásokat a háziasszonyra, nem tudta, hányadán áll. Új szomszéd-nője határozatlan elragadó volt. Igyekezett nem túlságosan elhanyagolni előző szomszéd-nőjét, de közben iparkodott a második számú jelölthöz közeledni. Hamarosan csalódott megint. Új szomszéd-nője valósággal szemre-hányást tett neki, mert még sose látta La Vergne ez-redecs bridzsdélutánjain és a de la Zéglière bárónő estélvein. Jacques ugyanis elkerülte az ugynevezett divatos helyeket, második számú menyasszony-jelöltje azonban életét elegáns fürdőhelyeken, éttermekben, hotelekben töltötte. Jacques szemre-hányóan pillantott Delmaizené felé, aki nem vette észre segélykérő pillantásait. Érthetetlen! Hiszen az asszony igazán ismerhette, tudhatta, hogy sem a csunya, sem az ostoba szomszéd-nő nem tetszhetett neki.

Mikor elbucsuzott tőle, Delmaizené nevetve kérdezte:

- No, nem sikerült?
- Nem — felet Jacques mogorván.
- Hát akkor jöjjön el holnapután vacsorára és beszélünk a dologról, most nem érek rá — felet Delmaizené és kezet nyújtott...
- Nagyon meg vagyok magával elégedve —

fogadta két nap múlva Delmaizené fiatal párt-pártfogoltját. — De komolyan mondom. Udvarias volt a csunya lánnyal szemben, értelmesen viselkedett és nem hagyta magát félrevezetni a második jelölt szépségétől. Kitűnően mutatkozott be. De várjon, egy barát-nőm jön el vacsorára, Cécile Roziat. Majd vacsora után beszélgetünk. Már itt is van...

A vacsora nagyon gyorsan telj el és Jacques úgy találta, hogy Cécile Roziat elragadó. Mikor a fiatal özeveg elment, Delmaizené még ott tartotta Jacques-ot.

— Miért nem Cécile Roziat-t ajánlotta nekem? — kérdezte Jacques panaszosan — látja, ez kedves, finom, szép és okos teremtés.

— De hiszen éppen őt ajánlom! — nevetett Delmaizené. — Ide figyeljen. En becsületes házasságot akarom közvetíteni. Cécile nekem jó barát-nőm. Első házassága nem sikerült és én vigyázok rá, hogy a második jobban sikerüljön, hogy ne valami semmirekellő hozományvadász vegye el. Nos, tegnapielőtt a teán Cécile is ott volt. És egész délután magát figyelte. Hogyan viselkedik a két jelölttel szemben. És megállapította, hogy kifogástalanul viselkedett. Maga kitűnően vizsgázott és azt hiszem, én is: Nemcsak Cécile tetszik magának, hanem maga is tetszik Cécilének. Nos?

— Boldoggá tesz, — mondta Jacques mosolyogva — csak mondja: hogyan merjen ennyi ravaszság után egy ilyen óvatossággal, mint én, megházasodni? Hiszen a nők agyafurcsága be-láthatatlan és én tehetetlen leszek velük szemben! De hát a csapda jó volt: megadom magam.

A hajnali órákig folyt a képviselőválasztás Aradon

Ejjel egy óraker készültek el vég'egesen az egyes aradi szavazó-kerületekben a leadott szavazatok összeszámolásával — A kormányzóságon alakul ki a végleges tartományi eredmény

A kisebbségek nagy tömegekben vonultak fel Aradon a szavazó-bizottságok elé

Az ország új belpolitikai berendezkedésének kerestülvitelét jelentő népszavazás óta június elsején került először sor arra, hogy az ország lakossága állampolgári kötelességnek számító alkotmányos jogát gyakorolva az urnák elé járuljon és szavazataival nyilvánítsa véleményét az államügyek vitelét illetően. Megszűnt a régi választási rendszer, teljesen új módszert alkalmazott a kormányzat a szavazás lebonyolítására, min, ahogyan a választások külsőségein túl a belső lényeg is megváltozott, az új célkitűzés jegyében álló eszmei beállítottságnak megfelelően. Egyrészt a testületi szellem egyébként is minden vonatkozásban kidomborított jellege jutott döntő szerephez, másrészt azonban az új törvényhozásnak és a kormány mellett működő képviselői rendszernek is új feladatot jelöl ki az alkotmány és a választási törvény.

A tömegek felvonulása

Kétségtelen, hogy a kormány nagyszabású tömegmegnyilatkozásnak szánta az ország első úrendszere és szellemű választását, ezzel akarta bizonyítani azt, hogy a tömegek jóváhagyásával, megkérdezésével és véleményének meghallgatásával intézi az ügyeket. Ennek a célkitűzésnek megfelelően készítettek elő a választásokat és éppen kormánykörök hangsúlyozták, hogy ezáltal nem csupán kormányzói többség elnyeréséről van szó, hanem elsősorban a nép által küldött képviselői testület összeállításáról, hogy a kormányzás munkájában ez az új összeállítású közigazgatási szerv is tevékenyen részt vehessen.

Nagy eréllyel és az ország egész közigazgatási szervezetének felhasználásával készítettek elő a választásokat a rendelkezésre álló aránylag rövid idő szerű és alapos kihasználásával.

Aradon, mint az országban mindenütt, reggel nyolc óraker kezdődött meg a szavazás a következő választási helyiségekben: micalacai és gáji előjárósági kirendeltség, Oituz-uccai és Stefan cel Mare-téri, valamint Iosif Vulcan-uccai elemi iskolák és a Mihai Viteazul téren lévő kereskedelmi leányliceum. A választások külső képe megváltozott, amennyiben ezáltal a hatóságok nem vettek igénybe jelentős karhatalmi kirendeltséget. A szavazóhelyiségek előtt csupán néhány csendőr ügyelt fel a sorbanállás rendjére és csendőrtisztek segítettek a szavazást vezető bíráknak, valamint az irodai munkálatokat ellátó igazságügyi és városi tisztviselőknek. Minden szavazóhelyiségben, részben a timisoarai ítéltábla, részben az aradi igazságszolgáltatás kötelekében működő bírák elnököltek és ügyeltek fel arra, hogy a szavazás zavartalanul és a titkosság jegyében menjen a törvény előírásainak megfelelően. A választási elnök oktatta ki mindenütt a szavazókat a szavazás gyakorlati eljárására. Amikor átvitotta a jelöltek választólapját, az elnök röviden ismertette a törvény intézkedéseit, figyelmeztette a választót kötelességeire és a követendő eljárásra, majd a szavazás megtörténte után átvette és megvizsgálta a lezárt borítékot, amely ezután a választási urnába került.

Az egyöntetőség hánya

Bent a szavazóhelyiségekben éppen úgy, mint kint az utcán, a helyiség előtt, állandóan nagy csoportokban tartózkodtak a polgárok, mert a szavazás aránylag lassan folyt. A közönség nagyrésze — gyakran a saját hibája miatt, de nagyon sok esetben hibáján kívül — teljesen tájékozatlan volt arról, hogy vajon melyik foglalkozási főcsoport számára készült névjegyzékbe iktatták nevét? Voltak, akik egyszerűen eltelejtették beosztásukat, tehát nem is tudták azt, hogy hol jelentkezzenek szavazás végett és olv szavazóhelyiség előtt jelentek meg, ahol nem éltettek alkotmányos jogukkal. De a legtöbb zavart az okozta, hogy a jelentkezések alkalmával a minősítéseknél nem jártak el egyöntetűen. Szemléltető példa erre a magánalkalmazottak esete, akiket a törvény értelmében kivétel nélkül a kétkézi munkások és földművesek csoportjába kellett volna felvenni. Azonban ezt az általános irányelvet nem alkalmazták kivétel nélkül minden esetben. Megtörtént, hogy egymás mellett dolgozó, azonos munkakört ellátó tisztviselők közül az egyik a munkás csoportba, a másik az értelmiségi csoportba került. De rengeteg magánalkalmazottat osztottak be a kereskedelmi és ipari csoportba is, úgy hogy általános tájékozatlanság volt ebben a vonatkozásban. A magánalkalmazottak esete csak példa volt, mert sok más hasonló

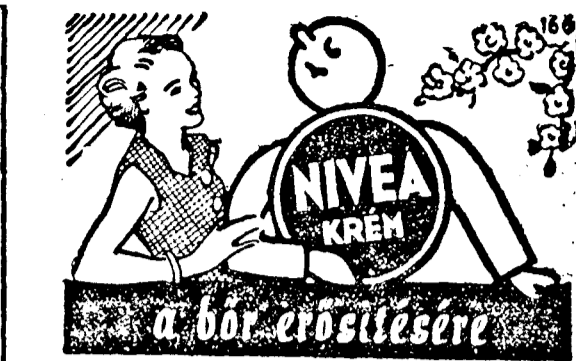
helyzet adódott a szavazás napján. Rengetegen voltak, akik egy-két órai sorbanállás után tudták meg, hogy például nem Micalacan, hanem a Stefan cel Mare téren szavaznak, vagy azt, hogy a Iosif Vulcan uccai elemi iskolában lévő szavazóhelyiségben kell jelentkezniük. Ismét nagyon sokan jártak tájékozatlanul egyik szavazóhelyiségtől a másikig, hogy azután a városházán kérjenek magyarázatot.

Becslés szerint 7000 szavazópolgár tett eleget hajnalig kötelezettségének Aradon

Az érdeklődés változatlanul élénk volt az esti órákban is, amikor a különböző körzetekben az elnök mindenütt vacsoraszünetet rendelt el. Az újbóli megnyitás alkalmával újra jelentős számban jelentkeztek a szavazók, úgy hogy este fél 12 óraker még egyetlen szavazóhelyiségben sem rendelték el a zárót.

Az aradi eredmények összesítését a városházán működő választási iroda intézte, ahová az esti órákban egymásután érkeztek be a szavazóhelyiségek jelentései a választás menetéről. Valamennyi helyiségből azt jelentették, hogy a választás rendezés és nyugalomban folvik, élénk érdeklődés jegyében. Kilenc és tíz óra között a következő részleteredményeket jegyezte fel a választási iroda a megjelent szavazók számát illetően:

21 óraker GAIBAN 1101 szavazó tett eleget választási kötelezettségének.

Egy gyors intézkedés: külön felvilágosító-roda

A városházán mindent elkövettek az utólagos felvilágosítás végett megjelent közönség érdeklődésének kielégítésére, azonban ezt szinte fizikai lehetetlenség volt maradéktalanul teljesíteni.

Délután is felvilágosító-szolgálatot tartottak a városházán, ahol különben állandó szolgálat dolgozott az általános záróra kimondásán túl is, mert itt összesítették az aradi választási eredményeket.

Általában élénk érdeklődés nyilvánult meg a választás iránt, amit ha némiképpen csappantott is a lassu elintézési eljárás, a jelentkezési sorrend miatt a közönség körében mutatkozó tájékozatlansággal járó huzavona és sok járkálás, mindvégig a választás jellemző tüneteként lehet említeni. Délelőtt és délután is változatlanul tömött emborsor kigyózott a szavazóhelyiségek bejárata előtt.

21 óra 15 percker MICALACAN 962 volt a szavazatok száma.

21 óra 15 percker a IOSIF VULCAN uccai iskolában 1095 polgár járult az urnák elé.

22 óraker az OITUZ uccai iskolában működő bizottság 1132 szavazót számlált össze.

22 óra 45 percker tett jelentést a MIHAI VITEAZUL téri iskolában működő bizottság és eszerint itt eddig az időpontig 1075 volt a szavazók száma.

23 óra 45 percker a szavazás lezárása alkalmából a STEFAN cel MARE téri elemi iskolában összesen 1137 szavazó szerepelt a bizottság nyilvántartásában.

Hozzávetőleges becslés szerint tehát mintegy hétezer polgár tett eleget alkotmányos kötelezettségének csütörtökön a szavazás lezárásáig.

Véglegesnek tekinthető a teherautóval történő fuvarozás új rendszere

Két szállítványozási társaság kötött megállapodást az államvasúttal

Az Aradi Közlöny legutóbbi számában már megemlékeztünk róla, hogy június elsejével életbe lépett a teherautókkal történő fuvarozás új rendszere. Értesülésünk szerint a gyakorlatban az új rendszer megvalósítása bizonyos technikai okok miatt néhány napot késik ugyan, de maga a rendszer véglegesnek tekinthető.

Az új rendszerről intézkedő törvény még a múlt év szeptemberében jelent meg és úgy intézkedett, hogy az országúti teherautó fuvarozás a CFR monopoliumát képezi és azt csak a CFR adhatja bérbe tőkeerős és megfelelő biztosítékkal rendelkező részvénytársaságoknak. A fenti intézkedés életbeléptetésének határidejét június elsejében állapították meg. A május 12-ikén megjelent hivatalos lap közölte azokat a megállapodásokat, amelyeket a törvény alapján a CFR megkötött az országúti fuvarozás bérbeadására. Elsőorban a Societatea Nationala de Transporturi nevű társasággal kötött megállapodást a CFR. A törvény értelmében a cégnek egymillió lei készpénz biztosítékot kellett letétbe helyeznie. Az említett társaság a bucarestij lapok útján közzétette, hogy június elsejétől csak a társaság tagjai, illetve részvényesei fuvarozhatnak autókkal az országutakon.

Néhány nappal ezelőtt egy másik bucarestij részvénytársaság, a Societatea Anonimă Romana Autocamion körlevélben közölte a

szállítócégekkel, hogy ő is megállapodott a CFR-rel és letétbe helyezte az egymillió leit. A körlevélben a cég többek között a következőket közli: Június 1-től kezdve csak a mi engedélyünk alapján fuvarozhatnak a teherautó tulajdonosok. Engedélyt csak részvényeseinknek adunk. Egy részvény ára 3000 lei, ezenkívül pedig 7 ezer lei garanciát kell letétbe helyezni a CFR javára. Megjegyezzük, hogy ehhez hozzászámítandó még kilométerenként és tonnánként 1 lei 70 bani illeték. Ebből 75 bani a közlekedési miniszteriumot, 75 bani pedig a CFR-t illeti. A társaság magának 20 banit kér. Az új rendszer a szállítást közel 80 százalékkal emeli.

? MOZI (volt Scala) Telefon: 20-10.

Expedició... kaland... sz. relik...
helyszíni izgasmas felvételek

„Marajo, az őserdők kéme“
RENEE DELTGEN, VERA LAUGEN
5. 7. 15. 9. 30.

URANIA premiermozgó Tel.: 12-32
MA felcsendülnek ismét Johann Strauss gyönyörű melódiai a

„Nagy keringő“-ben
...egy csodás film, amelyet mindenki újra és újra kell, hogy lásson.

Millzia Korjus, Luise Rainer, Fernand Gravey
Mérésékelt helyvarak!

Feltámad a félhold

A tengelyhatalmak és a „demokratikus blokk” nagy diplomáciai mérkőzése mint tudjuk, a Balkánra is kiterjeszkedett. A nyugati hatalmak mindent elkövetnek, hogy a Balkán-szövetséget, amelynek egyik legszámottevőbb tényezője Törökország, érdekkörükbe vonják.

Igy természetes, ha a világ néhai Atatürk országa iránt, amely a nemzeti öntudatra ébredt Iszlám 400 millió óriás testének közeli vihsarkában fekszik, fokozottabb érdeklődést tanúsít.

A régi Ezeregyéjszaka bűvös varázsa mindig megihlette a „frenget”. az idegent. Ma azonban a félhold sarlója még erősebben csillog érdeklődésünk szemszögében, mert a világ az új háborút talán nem is nyugat felől várja, hanem „Ex Oriente lux”.

Ma ugyanis az a helyzet, hogy esetleg már belátható időn belül tengerré terebélyesednek a mohamedán sivatag homokjából fakadt nemzetfolyamok és meg erősödött sullyal szólhat bele Európa ügyébe Törökország is.

Kertész Róbert, az illusztris író és újságíró „Feltámad a félhold” című most megjelent hatalmas műve az Iszlám második nagy szökőáradatáról is megemlékezik Nyugat és Észak ellen és rendkívül érdekes megvilágításban emlékezik meg arról a Törökországról is, amely ma a Balkán-szövetség egyik legjelentősebb oszlopa. Tekintsünk bele művébe és szakszünk ki néhány részletet leírásaiból.

1915. tavaszában vagyunk. Kalról ügynökök jelentik, hogy az ántánt 80.000 embert vont össze Egyiptomban. Újzélandi és ausztráliai hadiönkéntesek Gallipoli ostromára készülnek. A félsziget partvonala 78 kilométer hosszú és a német Liman von Sanders tábornok főparancsnok tudatában van annak, hogy az ellenség összefogott erőkkel vezetett egységes támadása könnyen áttörheti és széthuzhatja a török ellenállást.

Egy dráma kibontakozása...

1915. április 25-én, egy vasárnapon, amikor a köd megütötte a tengert, kísérteties látvány bontakozik ki: acélszürke páncélosok fürge brit francia rombolók és óriási csapatszállító hajók közelednek a török partok felé. A brit vezérkar terve az ausztráliai csapatokkal a kabatepei síkságon partraszállni és Moidosziget elönyömlen a török állások kulcsponyját, a Csonk Bair nevű hegycsúcst elfoglalni. A csapatok Ari Burnunál érik el a partot. Toronyirányban támadnak az említett hegycsúcsra. A közelben csak a 19-ik török hadosztály táborozik. Az ozmánoknak sejtelmük sincs arról, milyen nagy dráma bontakozik ki előttük. A hadosztály tábornok 5 óra 30 perckor gyakorlatot rendel el és miközben a török harcosok gyakorlat közben felkapaszkodnak a Csonk-Bair lejtőn, saját óriáratokkal találkoznak. Ezek kifulladásra jelentik, hogy az angolok Ari-Burunál partraszálltak. Küldönc vágat a szomszédos 9-ik ozmán hadosztályhoz. A 19-ik hadosztály parancsnoka nem más, mint az elegáns Mustafa Kemal, az egykori macedon forradalmár és szalonkíj özszeesküvő. Erzi, hogy percekön múlik minden. Első kérdése, hogy gyakorló- vagy élestöltény van-e a legénységnél?

— Fies! — felelik az ezredparancsnokok. Mustafa Kemal tábornok kezébe veszi a térképet és az iránytűt. Pillanatok alatt tájékozódik és azután 200 emberrel a hegycsúcs felé rohan. Bricseszadrágján élesen világít a hajnali napfényben a vörös sáv. Katonái hűségesen követik mind nagyobb és nagyobb tömegekben, támadó alakzatban. Fenn a hegycsúcson a parancsnokok megállapítják, hogy az angolok elővédjei 150 méternyire alattuk most kapaszkodnak fel a sziklás szerpentinútakon. A hadosztályparancsnok pillanatok alatt kiadja harcintézkedéseit, majd pár perc múlva eldördül az 57-esek első sortüze. Az ausztráliaiak megnagnak de azért harchoz fellödnék. Az ütököt lassan kifejlődik. Hegyi útvek ösvérei tűznek a hegycsúcsra. A tábornok személyesen irányítja az első lemozdonyozott lövegek tüzeit. A puskacsövek forróak, a géppuskák hűtőjéből sziszegve párolog a felforralt víz, a sebesültek nyöszörögnek, a haldoklók sóhajtognak, de Mustafa Kemal emberei megtartják állásaikat.

„Mindenki teljesítse parancsomat!”

A csonk-bairi csata estig tartott. Az angolok nem érthették el hadművelleti céljaikat, mert nem jutottak túl a hegycsúcson. A vitéz török 57-eseket bár megfuzedelte a harc, két arab ezred kötelékei felbomlottak, de az ausztráliaiak rohama sem ma, sem másnap nem sikerült. A törökök erősítéseket kaptak és az antant nagy garral bevezetett rajtaütészerű támadása megihusult. A hegycsúcson ugy harcolt Mustafa Kemal, mint az ördög és csapatai egy lépést sem hátráltak.

Kertész Róbert könyve szemünk elé tárja és élénk színekkel eszteli azt a békét, amelyet a tudatlanság, a gyűlölet és képmutatás jegyében készítettek elő Törökország részére. Villámcsapásként érte Mustafa Kemal nemzetét az a halálos ítélet, amely szerint „Mardék-Törökország” mindössze Anatóliából állna. Smyrna nélkül, stb.

A sévresi feltételek hozták magukkal, hogy Törökország minden polgára most már féltetve egyenlenséget és széthuzást, mint egy ember állott Kemal mögé.

1920. július 23-án pedig megindul a görögök támadása Konstantin király parancsára azért, hogy az ázsiai és európai Törökország testéből nekik is jusson valami.

A nagyhatalmak kegye azonban ingatag volt. Az első görög siker után az ántánt cserbenhagyta Venizelos. Ekkor történt, hogy Kemal brutális ösztönöséggel így fakadt ki az idegen újságírók előtt:

— Az egyetlen egészséges kormányforma egy ember abszolút uralma. Mindenki teljesítse parancsaimat...

Felperzsel falvak, üszkös romok...

Hűségesen követte ezt az utasítást Izmet İnönü, a török front főparancsnoka is, a török köztársaság mostani elnöke. Kemal 300 kilométerrel visszavonta csapatait és a Szakaria folyam betonállásaiban várta be a görögök támadását. 1921. augusztus 24-én kezdődött meg a híres szakariai csata, amelyet méltán ne-

vezhetünk a világháború követő hadjáratok egyik legkegyetlenebb ütközetének. 14 napon keresztül pokollá változott a folyó két partja. A görög tüzéréség pergőtüzzel készítette elő a gyalogsági rohamhullámok támadását.

Alagdos faluban, egy földes parasztszobában fektűt kórágyn a török fővezér, Mustafa Kemal, Maláriarohamok kirozták és harcintézkedéseit magas lázzal diktálta tollba. Bár 14 napot töltött ruhában és csizmában, mégis teljesítette kötelességét mint hadvezér és mint török katonatiszt. A 14-ik nap éjszakáján hajnali 2 óraker telefonhoz hívják a török fővezért. Kemal lázától csillogó szeméi felragyognak. Fevzi tábornok jelenti, hogy a görögök visszavonulnak...

A görög rohamoszlopok visszavonulásának irányát felperzsel falvak és üszkös romhalmazok jelezték. Sivatógot hagytak maguk után és mindenkit legyilkoltak, aki elébbük került. Kemal a Qhazi nevet kapja érdemének elismerésül. A török fővezér most további hadseregeket szervez, hogy Kisázsia földjéről végleg kiüzzék az ellenséget.

1922. augusztus havában pedig összegyűjti ezredparancsnokait egy „hadsereg futballmérkőzés megbeszélése végett”. Amikor az ezredparancsnokok megjelentek nála, nagy meglepetésükre Kemal értesítette őket, hogy a futballmérkőzés csak ürügy volt. Döntő támadást készített elő a görög hadsereg roncsainak végleges megsemmisítése végett. Es augusztus 24-én, amikor a diplomáciai testület tagjai az elegáns, gyönyörü damákkal frakkban és klakkban szórakoztak Kemalnál, a fővezér megszökött az estélyről. Autóba vette magát és egy-két óra alatt megjelent a török főhadiszálláson. Efétkor pedig kiadta világiörténelmileg híres parancsát: „Előre a Földközi tengerig!”

A félhold tündökölt!

Hajnali 4 óraker megdördültek a török útvek és délutánra, amikor a nap lehanyatlott a Marmara vizében, nem volt több görög front. Egész görög hadosztályokat vertek atomokra a török rohamcsapatok. Ezredék semmisültek meg és a hőmpolygók emberáradat nyomában tornyosuló hulladombokon az éj sötétjében kóbor kuttyák és falánk sólymok lakmároztak. Szmirna paradicsomi édenkertjéből a borzalom országa lett. Megcsonkított gyermekholtestek, halálra gyötört, megbecstelentett asszonyok hevertek a füstölő romok között. De a menekülő görögöket a vezérkar óraműpontosságu irányítása mellett nyomon követték: a törökök gyorsan moztó alakulatai, a lovasság, a gépesített alakulatok és a tankezredék.

A törökök fogságába esett a görög fővezér és helyettese is Trikusz és Dionisz tábornokok. A győztes török fővezér cigarettával és kávéval kínálta meg őket. Mialatt pedig a török üldöző csapatok feltartóztatás nélkül verték puhává a görög csapatronsokat, az alatt a győztes nemzet élést egy párti elegánciával öltözökdő, hölgy kereste fel, felajánlva neki családipalotájukat. A szép Latife Hanum volt a látogató, aki megbabonázva leste a daliás Qhazi szavait. Harmnapra megtartották az esküvőt.

Ez azonban egy pillanatra sem tartotta távol Mustafa Kemalt attól, hogy a békefeltételeket most már ő diktálja és a nagyhatalmakkal elfogadtassa az ankarai békeponctokat, a becsületes, tisztességes békét.

Kertész Róbert könyve uttörő munka. Művében megelevenedik előttünk az Iszlám élete, kezdve Mohameden, akinek valláserkölcsi tanításait ugyszólván percek alatt megértjük és átérzzük. Végigvezet minket a „szürke farkas országán”, az ébredő Egyiptomon és Arabián át a világnak azokba a részeibe, amelynek népei, a nemzeti megújulás ösvényére lépve, még ugyan csak felkavarhatják a világ békéjét. (—)

Kedvezményes utazás New-Yorkba

a világhiállítás alkalmából

HOLLAND-AMERIKA LINIE

KÉNYELMES ÚJ HAJÓIVAL,
ugyszintén rendszeres utazások

Canadába

Középamerikába

Ausztráliába

Délamerikába

Afrikába és Keletre

Beiratkozások, információk és
prospektusok

ORT. utazási irodáiban:

ARAD, Cal. Banatului 2. Tel. 13-50.

TIMISOARA, str. Venetia 2. Tel. 39-89.

BUCURESTI, Calea Victoriei 70. et. I.
Tel. 4.41.65.

A munkásbiztosító pénztár megvásárolta gróf Tisza István oradeai palotáját

Gazdát cserélt a Banca Marmorosch-Blank egykori székháza is

Oradeáról jelentik: Az oradeai járásbíró-ság telekkönyvi hivatalánál az utóbbi időben jelentősebb teherátteleket nem bekeleztek be. A kihitelezés ugyszólván teljesen megállott, jelzálogos kölcsönöket jobbra csak az oradeai szövetkezetek folyósítanak öt-harmincezer lejes összegek erejéig. Nagyobb a forgalom a végrehajtási bekelezésekben. Tulajdonjogi változások is csak kisebb, jelentéktlenebb házastelkekre vonatkozóan fordulnak elő. Az utóbbi napokban két nagyobb házvétel történt. A görögkeleti püspökség megvásárolta a volt Marmorosch-Blank pénztárat Fő-ucca 9. sz. alatt levő egyemeletes ház-tömbjét hét és félmillió leiert.

A másik tulajdon-cserére vonatkozólag csak most készül a szerződés. Ennek az adásvételnek a tárgya a Parcel Stefan cel Mare (volt Tisza Kálmán-tér) 3. szám alatti földszintes Tisza-kuria, amelyet a Betegsegélyző Pénztár központja vásárolt meg két és egynevedmillió leiert, hogy a jelenlegi régi épület helyén új, modern palotát építsen. A ház jelenlegi tulajdonosai néhai Tisza István volt miniszterelnök unokái, az elhunyt ifj. gróf Tisza István gyermekei: gr. Tisza Kálmán Lajos nagykovácsi és házsi, Patakyl Józsefné szül.

gróf Tisza Jolán göncruszkai lakosok. A tárgyalások a vevő és az eladó oradeai megbízottai között már régebben folytak, de a lebonyolítást akadályozta, hogy a harmadik testvér és társtulajdonos, a kiskoru gróf Tisza József egy autószerencsétlenség alkalmával meghalt, tehát az ő hagyatéki eljárását le kellett előbb folytatni. Ez már megtörtént, az örökség a két élő testvérnek jutott, úgy hogy most már semmi akadály van az adásvétel perffektuálásának.

A Tisza-kuria lebontásával Oradeana egyik legrégebb történelmi emlékü épülete tűnik el. Oradea történetében már 1636-iki dátummal fel van jegyezve, hogy a család őse, Tisza György a városban „házat birt.” A reformátusokra vonatkozó túrelmi rendeletet Oradean 1783. december 30-án hirdették ki és 1784. január elsején a Tisza-házban tartották az első református istentiszteletet.

CORSO-MOZGO: 5, 7.15, 9.30

Az utolsó évék legigazmasabb filmje

Az álarcos ember II-ik része

Tonto a rézbőrűek királya és Silver a család.

PARAMOUNT HIRADO!

Özentsége Miron Criscea Patriarcha úrté és tonténe:

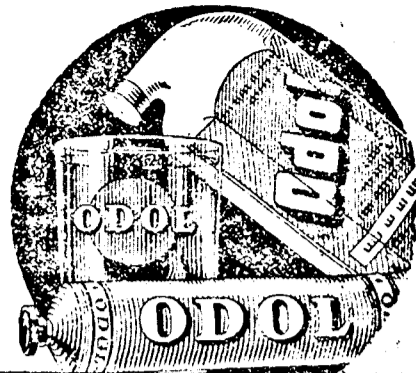
Moscicky elnök államfői működésének tizenharmadik évfordulóját ünnepli Lengyelország

Varsó. Lengyelország most ünnepli Moscicky köztársasági elnök államfői működésének tizenharmadik évfordulóját.

A lengyel lapok részletesen méltatják Moscicky elnök személyét és elnöki munkáját. Megjegyzik a lapok, hogy a köztársasági elnök működése szorosan összefügg Lengyelország legutóbbi tizenhárom esztendejének történetével. Ezt az időszakot a lengyel nemzet újjáéledése jellemzi. Az Express Poranny kiemeli azt az összhangot, amely Moscicky és néhai Pilsudskv tábornagy között annak idején mindig fennállott.

Meglepően hatásos

az ODOL, főként a kellemetlen szájszag és a rossz szájiz eltávolítására. Az ODOL tisztító hatása utolérhetetlen. A száj védelmét, a lehelet kellemes illatát tökéletesen biztosítja az ODOL rendszeres használata. Használjon a mindennapi szájpoláshoz ODOL szájvizet — az egészség védelmezője.

ODOL

Jegyzőkönyv készült mindazokról akik elkésve adták be ingatlan-könyveiket

Az aradi rendőrkvesztura felhívása a változások tárgyában

Az ingatlankönyvek benyújtásának határideje május 31-én lejárt. Mint megírta az Aradi Közlöny, Aradon közel kétszáz nem tettek eleget a törvény által előírt kötelezettségeknek. Ezek közül csütörtökön, június elsején közel százán jelentek meg a központi rendőrség népesedési hivatalában, hogy utólag nyújtsák be ingatlankönyveiket. A törvényes határidő után jelentkezett háztulajdonosok ellen ma már jegyzőkönyvet vettek fel és csak annak megtörténte után fogadták el tőlük az ingatlankönyveket. A csütörtöki nap folyamán a közel száz jelentkező ellen készült kihágási jegyzőkönyv. Az érdekeltek részben azzal védekeztek, hogy elseje előtt nem volt elegendő pénzük a szükséges okmányok beszerzéséhez,

mások azzal védekeztek, hogy a városban kifogytak a szükséges iverk és azok hiánya miatt nem tudtak idejében eleget tenni kötelezettségüknek. A felhozott érveket a hatósági közegek természetesen bevezették a jegyzőkönyvbe és azokat a bírósághoz küldik át.

Itt írjuk meg a rendőrség felhívását, hogy az érdekeltek a házukban történő bármilyen változásról készítsék el a szükséges iverket és azok mindkét példányát helyezték el az ingatlankönyvükben, hogy az esetleges ellenőrzés során igazolják tudják, hogy eleget tettek a törvényes rendelkezéseknek. Az iverk második példányát azonban csak akkor kell benyújtani a rendőrségnek, amikor arra a lapok útján általános felhívást tesz közzé a rendőrség.

elhárította mindig a közeledést, Magyarország viszont nyomatékosan elutasítja Tisoék és a Hlinka-gárdisták magyarellenes kilengését. Tiso magatartására jellemző, hogy legutóbb börtönbe vetett egy 75 éves magas papi személynémet csak azért, mert Szlovákiának Magyarországához való csatlakozása mellett foglalt állást.

A cikk végezetül leszögezi, hogy a jelenlegi helyzet nem tarthat sokáig.

Adj, kertem, több virágot

Horváth Imre versei

Egy szerény ember szerény külsejű verskötefe jelent meg az elmúlt napokban. A tartalom azonban, amelyet ezzel a kötettel az olvasó kap, semmiesetre sem teszi indokoltá a szerénységet, mert a versek első vonalbeli költő hangját közvetítik: igaz költőt, igaz lírikusét, akiről illik végre megállapítani, hogy az, amit ad, nemcsak ígért, hanem beérte, értékes termés.

Horváth Imrét Aradon is sokan ismerik. Évek óta volt itt újságíró, jelenleg pedig Nagyváradon él. Most megjelent kötetében számos olyan vers foglal helyet, amely Aradon született. Ezek a reggeli kötetemnek még annak a lírikusnak az írásai, akiben forrnak, buzognak az érzések, akinek világa most vajudik, most alakul ki és mondani valója színes, tarka köntösbe öltözik.

Az új versek azok közé tartoznak, amelyekkel egy szokványos szóval úgy szeretnék megjelölni, hogy: lehiggadtak. Pedig Horváth Imre költészetét valóban nem lehet higgadt költészetnek nevezni: A költő nem hült ki, a líra forrósága ott é a sorokban, a különbség csak az, hogy az érzések mélyebből jövők, a költő világa nem most alakul, a világot nem most kutatja, hanem ezt a világot már ismeri és éppen azért, mert ismeri, mert felismerte: a világ fájdalmasabb.

A dolgok leegyszerűsödtek, az érzelmek és gondolatok kifejezéséhez már nem kell a szonett tizenegyi sora, mert a világot, az embereket, az érzéseket tökéletesen négy sorban is össze lehet foglalni. Nincs itt már egy fölösleges szó sem: Horváth Imre megtanulta azt, ami csak az igazán nagy költők sajátja, kevés szóval mérhetőenül sokat mondani.

Minden jellemzésnél azonban többet mond néhány példa. Egyik négy soros verse így hangzik:

Nincs tisztesség e földön?
Nincs égi tisztaság?
Én apám arcát őrzöm
Hallom anyám szavát.

Egy másik négy soros verse. Címe: „Halottak”,
Én visszavárnám őket,
Ők várnak engemet?
Ők vissza sosem jönnek.
Én biztos elmegyek.

Az életét így foglalja négy sorban össze:
Én életem nem voltál
sem érdekes, sem tiszta —
és én úgy nézlek mégis,
mint nőt. — ki nem néz vissza.

A kötetnek talán egy hibája van. Kissé sovány a költő parancsnak kellene tekintse a mondatot, amelyet a kötet címlapjára írt: „Adj, kertem, több virágot!” Adjon minél több virágot a kert, amelyből ezek a versek fakadtak, mert szebbé, dúsabbá, színesebbé teszik az erdélyi költészet nagy virágoskertjét, amelynek már most is egyik értékes díszét képezik.

(m. t.)

Vakmerő rablótámadás

az Oradea—bucuresti-i gyorsvonaton

A megtámadott ellenállt, mire a tettes kiugrott a vonatból és súlyosan megsebesült

Brasovból jelentik: Az Oradea—Bucuresti gyorsvonaton rablótámadást kíséreltek meg: Stelian Petrescu CFR tanácsos, aki egyik I-ső osztályú fulkében utazott arra riadt fel, hogy valaki bicskát szegez mellének és fojtott hangon pénzt követel. Stelian Petrescu nem vesztette el a lélekjelenlétét, hanem rávetette magát támadójára, miközben segítségért kiáltott. A nyílt pályán robogó gyorsvonat többi utasa és a kalauz is meghallották a kiáltásokat és a fuлке felé rohantak, de a támadó időközben az ablakon kiugorva elmenekült. Feldioara—

Székelykocsárdra érkezve azonnal jelentést tettek a rablótámadási kísérletről és két detektív kutatta át a vasutvonal környékét, ahol meg is találták a vakmerő tettest: eltört lábbal és számos zúzódással fekiútt a pályatest mellett a vonatból kiugró támadó: Simion Francisc büntetett előéletű betörő. Stelian Petrescu CFR tanácsost, aki a dulakodás közben több bicskaszurást kapott, még a vonaton részsették első segélyben. Sebesülései nem súlyosak.

A „Tribuna” című olasz lap megállapítja, hogy

Szlovákia gazdaságilag képtelen független államéletet élni

Róma. A „Tribuna” című olasz lap pozsonyi keltezésű cikkben „Fejlettség és gazdasági nehézségek Szlovákiában” címmel részletesen beszámol a szlovákiai helyzetről. A cikk megírja, hogy

tapasztaltabb emberek már előre tudták, hogy Tisonak nem sikerül leküzdenie az új állam megalkotásával egyidejűleg fellépett gazdasági s pénzügyi nehézségeket s az események a sötétlátókat igazolták. A gazdasági élet tökéletes megbénulása, az árak gyors emelkedése, a szlovák pénz értékvesztése, a munkanélküliség ijesztő emelkedése, a Szlovákiában levő cseh katonák eltávolításával járó nehézségek, az a hír, amely szerint csak három hónapra van már elegendő készlet a gabonaraktárakban, olyan tényezők, amelyek az utóbbi időben Szlovákiában valóságos kétségbeesést keltettek. Fokozza Tiso ne-

hézségeit, hogy a katolikus papság, amely egyideig Tisoék mellett volt, most nyíltan szembefordult velük, mert

Tiso politikáját nemcsak a katolikus, hanem az egyetemes szlovák érdekek szempontjából károsnak tartják.

Az utóbbi időben két irányzat lépett előtérbe, az egyik a magyar, a másik a lengyel irányzat.

Mindkét irányzat megegyezik abban, hogy Szlovákia gazdaságilag képtelen független államéletet élni.

Az első irányzat a Magyarországhoz való csatlakozás mellett van, a másik a Lengyelországhoz való közeledést célozza, ennek az irányzatnak azonban jelentősen kevesebb híve van. A lap szerint most már az a kérdés, hogy milyen álláspontra helyezkedik az ügyben Lengyelország és Magyarország. Lengyelország

ARADI KOZLONY

Telefon: 11-51. Sürgönyeim: KOZLONY

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
ARAD, Bul. Reg. Maria No. 19.

Előfizetési áraink:

Egész évre... 840 lei || Negyedévre 210 lei
Félévre... 420 „ || Egy hónapra 70 „Továbbra is elfogad
állampolgársági pótjelentkezéseket
a város iktatóhivatala

Megírta az Aradi Közlöny, hogy Aradra nem érkezett meg az a belügyminiszteri rendelet, amely az állampolgári nyilvántartásból kimaradtak összeírásának határidejét további egy hónappal meghosszabbította. Ugyanakkor megírta, hogy Timistartomány kormányzósága a belügyminisztériummal egyetértésben — mint az már több helyen is megtörtént — a tartomány területére meghosszabbította a jelentkezési határidőt. Aradra ugyan ez a második intézkedés sem érkezett meg, azonban a város közigazgatási ügyosztálya a városvezetőséggel egyetértésben áthidaló intézkedést tett. A városi iktatóhivatal továbbra is elfogadja az ilyen állampolgársági ügyekre vonatkozó kérvényeket azzal a fenntartással, hogy ez nem jelenti a város részéről az aradi vonatkozásban már lejárt határidő meghosszabbítását. Amennyiben Aradra is megérkezik a meghosszabbítási rendelet az általános kimutatás elkészítéséről, a június elseje után beadott kérvényeket is feldolgozzák. Figyelmezteti azonban a közigazgatási ügyosztály az érdekelteket, hogy kérvényeket most már az összes mellékletekkel teljesen felszerelve nyújtják be, mert az eddigi rendszert megszüntetik és ezután senkit sem figyelmeztetnek hivatalból a hiányok pótlásának szükségességére.

— IDŐJÓSLAT. Változó felhőzet, általában eszések várhatók.

— ZÜRICH I TÖZSDEZARLAT: Páris 11.76 és egynegyed, London 20.78 és háromnegyed, New York 443.81, Brüsszel 75.57 és fél, Milánó 23.35, Amszterdam 238, Berlin 178.10, Szófia 540, Prága 13.22, Varsó 83.75, Belgrád 10, București 3.25.

— Marta Alexandru dr. királyi helytartó látogatása a timisoarai közokrházban. Timisoarai tudósítónk jelenti: Marta Alexandru dr. királyi helytartó tegnap délelőtti látogatást tett a timisoarai városi közokrházban, ahol Mileti Alexandru igazgató-főorvos fogadta. A királyi helytartó hosszú ideig időzött a közokrházban és alaposan végignézt mindent, miközben a szakorvosok a látottakat megfelelő szakelődásokkal kísérték.

— Junius 22-én érkezik vissza Amerikából az angol királyi pár. Londonból jelentik: Az angol királyi pár Kanadába és az Egyesült-Államokba tett látogatási utjáról Junius 22-én érkezik vissza Angliába.

— Svéd állampolgárságot kért a holland trónörökös férjének unokaöccse. Stockholmból jelentik: Bård Kramm, hírneves német teniszjátékos, a holland trónörökös férjének unokaöccse, svéd állampolgárságot kért. A báró ugyanis nemzeti szocialista ellenes magatartása miatt annak idején másfél évi börtönrre ítélték, de fél év után szabadon engedték. Ezért akar most végleg eltávozni Németországból.

— Tokió elismerte az önálló Szlovákiát. Tokióból jelentik: Arita japán külügyminiszter értesítette a szlovák kormányt, hogy a japán kormány elismerte Szlovákia függetlenségét és a szlovák kormányt.

— Kiképző gyakorlatokra hívták be a görög tartalékosok egy részét. Athénből jelentik: A görög táviratiroda jelentése szerint, mint az elmúlt években, úgy az idén is kiképző gyakorlatra hívták be a tartalékosok egy részét. Ezúttal az első hadtest emberét hívták be vagyis az Athén, Pyreus és Kalcis környékén élő tartalékosokat.

— Újra törölték 22 ügyvédet a bucaresti-i kamrából. Bucurestiből jelentik: Az ilfovi törvényszék fejelemi bizottsága ismét huszonegy ügyvédet törölt laistromából. Ezek ellen az a vád, hogy részben foglalkozásukkal össze nem egyeztethető magatartást tanúsítottak, részben pedig nem tették le az esküt az új alkotmányra.

— Benes a newyorki világkiállításán. Newyorkból jelentik: A newyorki világkiállítás csehszlovák pavillonját szerdán nyitották meg. A pavillont még Csehszlovákia elfoglalása előtt kezdték el építeni és magánadományok segítségével fejezték be az építkezést. A felavatási ünnepségen Benes dr. volt köztársasági elnök tartott beszédet és köszönetét fejezte ki az Egyesült-Államoknak, hogy nem ismerte el a német foglalást. Kijelentette, hogy a csehszlovák nép sohasem fog meghalni és hogy a jövőben minden nemzet szabadsága biztosítva lesz.

— Kiskoru aradi diákok elűnése. Tegnap este arról értesítették az aradi rendőrséget, hogy négy kiskoru középiskolás diák megszóktott a szülői házból. A megdöglő gyermekek a jelek szerint közös elhatározás alapján hajtották végre szökésüket. Felkutatásuk érdekében megindult a rendőri eljárás.

— Lezuhant egy olasz katonai repülőgép. Rómából jelentik: Pavia közelében lezuhant egy katonai repülőgép. A gép öt utasa szörnyethalt.

A repülő kém

Londonból jelentik: Az angol léghaderő sikeres kísérleteket folytatott egy „repülő kém” nevű önműködő géppel, amely pilóta nélkül repül, a földről rádiósugarak segítségével kormányozható és önműködő fényképezőkészülékeivel felvételeket készít tetszés szerinti magasságból a terepről és a képeket televízió útján a földön levő ernyőre vetíti vissza. A gép tetszés szerinti irányba s magasságra repül s titkát akkor is megőrzi, ha lelövik, mert lezuhanás esetén készülékei porrázórnak.

— Mamuthlelet Jimbolán. Undis Mihály Jimboliai téglagyári igazgató utasítására a munkások földet emeltek ki a gyár területén, amelyet téglák gyártására használnak fel. Asás közben a munkások mintegy tízenyolc méternyi mélységben őskori leltre bukkantak. Felszínre került egy mamuth három méternél nagyobb agyara, melynek súlya hetvenhét kiló.

— Gazdát cserélt a ghioroc-i Voitek-villa. Ghiorocnak, valamint Arad-Podgoriának egyik legimpozánsabb, ismert villája a volt Voitek-féle villa gazdát cserélt. Adásvétel után az új tulajdonos T. Mészáné, született V. Wesmász Róza timisoarai állami gimnáziumi tanárnő, aki különben nővére V. Wesmász Károly ghioroc-i református lelkésznek, vásárolta meg.

— Házasság. Szabó Duci és Németh János házasságot kötöttek.

— Kaland a villanymotortal. A közelmúltban, — mint megírta az Aradi Közlöny — Bakány Kálmán temesvári tanár feljelentést tett az aradi rendőrségen ismeretlen tettesek ellen, akik az Aradon levő házában padlásáról egy 20 ezer lei értékű villanymotort elloptak. A rendőrségi vizsgálat során most letartóztatott két aradmegyei, Sanlean községbeli legényfő, akikről kiderült, hogy két aradi társuk segítségével ők lopták el a villanymotort, amelyet ócskavasként akartak értékesíteni. Az elfogottak kihallgatását folytatja a rendőrség.

— Fényes Alice betöről. Különös betörés ügyében tett jelentést a rendőrségen az egyik oradeai fényképező. Éjszaka ismeretlen tettes feltörte a kirakatát és onnan Fényes Alice kitűnő cluji színművész nő képét magával vitte. Nem nehéz kitalálni, hogy a fiatal művész nő valamelyik rajongója volt a tettes. Ugy látszik, hogy a romantika mégsem vesztett ki teljesen az emberekből.

— A Svájcba történő buzakivitel rendszere. A gabonaexportöröket értesítették, hogy a május és július 15-ike között Svájcba exportált buza ellenértékének 30 százalékát szabadforgalmi devizákban kaphják meg, amilyeneket az érvényben levő rendszernek megfelelően hozhatnak forgalomba.

A lovagias tűzoltó

— Először a gyermekeket és az asszonyokat!

— Junius 11-én tartják meg Idén Aradon az urnapi körmenetet. Pacha Agoston dr. mezvésölisnök átiratóv küldött az egyházmegye minden plébániájához, amelyben közli, hogy a plébánosok legjobb belátására bízta, mikor tartják meg az Urnapi hagyományos körmenetet. Urnapja ez esztendőben Junius 8-ikára esik, amidőn a restaurációs ünnepségeket tartják, éppen ezért el kellett halasztani az urnapi körmenetet. Az aradi plébániahivatal most határozott a kérdésben és a püspök rendelkezésének megfelelően elhatározta, hogy az urnapi körmenetet pünkösd utáni második vasárnapon, vagyis Junius 11-ikén tartják meg.

— Hatalmas robbanás Belfastban. Londonból jelentik: Belfastban tegnap hajnalban hatalmas robbanás következteben egy ház homlokzata összeomlott. A szerencsétlenségnek emberáldozata nincs.

— Megoldódott a bucaresti-i uccákon szaladgáló, bilincsbe vert ember rejtélye. Bucurestiből jelentik: Tegnap reggel nagy feltűnést keltett Bucurestiben egy ember, aki megbilincselve, több sebtől végezve haladt át több forgalmas uccán. Az ember feltűnt a rendőri hatóságoknak is, akik előállították. Először azt hitték, hogy megszóktott gonosztevő, vagy örült. Kihallgatás után kiderült, hogy se nem gonosztevő, se nem örült, hanem egy merényelt áldozata. A megbilincselte embert Halpern Beniaminnak hívják és pünkösd másodnapján kirándolni volt a főváros határában levő Haras, Trau-l tónál. Utközben ismeretlen egyének támadták meg, akik magukkal hurcolták és fogva tartották a hainali órákig. Ekkor megbilincselték, majd összeverték és így utra bocsátották. A rendőrség bevezette a nyomozást a vakmerő támadók kézrekerítésére.

— Sztrájk a newyorki kikötőben. Newyorkból jelentik: Az itteni kikötő munkások egy része a pünkösdünnepnek alatt sztrájkba lépett. A sztrájk azóta tovább terjedt és eddig 3000 kikötőmunkás tagadta meg a munkát. Az egyik nagy hajózási társaság ennek következtében teljesen beszüntette a forgalmat.

— ÉRVÉNYESEK A KEDVEZMÉNYES VASUTI FÜRDŐJEGYEK. A vasút új személyi díjszabása értelmében Junius elsejétől kezdve életbe lépnek a kedvezményes fürdőjegyek, amelyek Junius 1-től szeptember 15-ig maradnak érvényben. Az érvényesség maximuma két hónap. A vasút külön névjegyzéke állított össze azokról a fürdőhelyekről, ahová ötven és ahová huszonöt százalék kedvezménnyel lehet utazni. Mindkét esetben az odautazásnál egész legyet kell váltani, amely a visszautazásnál érvényes. Vanak fürdőhelyek, ahova az egész éven át ötven százalékos kedvezménnyel lehet utazni. Ezek közé tartozik Băile Herculane is.

— Az egészségügyi törvényt alkalmazzák a gyógyszerárutól hosszabb ideig távollevő gyógyszerészek ügyében. Beszámoltunk arról, hogy Aradváros főorvosi hivatala a Monitorul Oficialban megjelent rendelkezés értelmében átirát fordult a gyógyszerész testülethez, kérve, hogy iutassák el azon gyógyszerészek kimutatását, amelyeknek tulajdonosai egy évnél hosszabb ideje távol vannak gyógyszerárut vezetésétől. A hírrel kapcsolatosan azt írtuk, hogy ez visszaható erejű intézkedés. Ez a megállapítás ebben a formában nem helyes, mert az egészségügyi törvény, amelynek ezirányú intézkedéseit most alkalmazzák, már évek óta érvényben van és így nincs szó visszaható erejű rendelkezésről.

— Ahol még ma is él az emberek szörnyű szokása. Rendkívül érdekes cikkben számol be Tolnai Világlapja a déltengeri szigetvilág pápua törzseinek életéről.

— KÉTSZÁZMILLIO — MUNKÁSLAKÁSOKRA. Bucuresti. A munkügyi miniszter kétszáz millió leles alapot létesített abból a célból, hogy a munkások között abból munkáslakásokat építsenek.

— Hol nyaralnak a pesti szlnésznők és szlnészek? Rendkívül érdekes képekkel illusztrált cikket közöl erről a Délbáb új száma, amely nagy terjedelemben és gazdag tartalommal jelent meg.

— Máglyahalál az óceán közepén. Az elmúlt hetek nagy világpolitikai eseményei közül messze kimagaslott a francia hajógyártás büszkesége, a „Paris” óceánjáró katasztrófája. A hajókatasztrófa részleteiről számol be Semper Viktor gróf Bethlen Margit népszerű képes szépirodalmi lapjának, az „Ünnep”-nek most megjelent új számában. A 68 nagy oldalas albumalku „Ünnep” ezúttal is gazdag tárházát nyújtja a hívők és szórakoztató olvasnivalóknak s a remek képeknek. Főelárusító: Journal Import. Oradea, Bul. Reg. Ferdinand 46. Egy szám ára 15 lei.

— Eltelt betörők. A múlt év novemberében betörők jártak Lakatos Flórika aradi, Jelelor-ucca 12. sz. alatti lakásában. A károsult férjével együtt rokoni látogatónak utazott és hazaérkezése után fedezte fel, hogy távolléte alatt betörők garázdálkodtak lakásában, akik huszezer lei értékű ékszert és közel kétezer lei készpénzt zsákmányoltak. Lakatos Flórika fellejtésére megindult a vizsgálat és kiderült, hogy a betörést Dávid Dezső István, Trei-Scaune, Bodis községbeli cipész és Mezei István, cluji borbélysegéd követlék el. A tetteseket előállították a központi rendőrségre, ahol beismerék a terhükre rótt bűncselekményt és elmondották, hogy álkulcs segítségével hatoltak be a lakásba. Azt vallották, hogy hetek óta munka nélkül lézengtek a városban és érdeklődésükre az egyik északal mulatóhelyen köztették velük, hogy Lakatosék lakása felügyelet nélkül maradt. Ez bátorította őket a betörés elkövetésére. A betörők bünyögét ma délelőtti tárgyalta a bíróság, amely a vádlottak távollétében hozta meg ítéletét, amelynek értelmében mindkettőjüket két-két évi fogsázzal és tíz-tíz ezer lei pénzbírsággal sújtották.

Passzív légvédelmi tanfolyam

A légvédelmi törvény 8-ik szakasza értelmében mindazokat, akik a passzív légvédelem terén tevékenységet kívánnak kifejteni, kellő tájékoztatásban részesíteni:

1. A légvédelmi szervezettel kapcsolatban, hogy ellenállást fejthessenek ki a légi-kémiai veszedelemmel szemben.
2. A harci gázokról és az ellenük való védekezésről.
3. A gáztámadással kapcsolatos tűz elleni védekezésről.

Az informatív jellegű tanfolyamok június 11-én kezdődnek a tartományi gázvédelmi szolgálat által megjelölt helyen. A tájékoztató tanfolyam időtartama 7 óra (8-13 és 16-18-ig) és azon magánsemináriumok vehetnek részt. A beiratkozások június 10-ig eszközölhetők a MONT tímistartományi irodájában (II. emelet 173. sz. szoba) a mai naptól kezdődően, vagy személyesen, vagy írásos bélévezetett kérvény útján, melyekben a következő adatokat kell megadni: A résztvevő vezeték- és keresztnéve, foglalkozása, nemzetsége, a személynazonossági igazolvány száma, lakhelye (város, ucca, házszám), továbbá, hogy a légvédelem mely részében működött, vagy kíván működni. A kérvénnyel egyidejűleg minden egyes résztvevő két fényképet kell benyújtson, valamint a pénzügyvizsgálóság nyugtáit a MONT számlájára lefizetett előzetes költségek fedezésére szolgáló 200 lei összegről. A résztvevők magukkal hozni tartoznak: személynazonossági bizonyítványukat, 1935. típusú gázárcukat, 100 gram tiszta szeszt az álcakok fertőtlenítésére, egy 5 leies csomag vattát. Azok a magánsemináriumok, amelyekre a légvédelmi törvény 8-ik szakasza vonatkozik és akik eddig a tanfolyamokat rajtuk kívül álló okból nem látogathatták, június 25-ig valamelyik a MONT által meghatározott vasárnapon kell meghallgatni a tanfolyam előadásait, mert amennyiben ezen időpont után olyan egyéneket találnak, akik a passzív légvédelemben fejtenek ki tevékenységet anélkül, hogy a tájékoztató tanfolyamot elvégezték volna, szigorúan megbüntetik.

Véndiák-találkozóra gyűlnek össze a piarista gimnázium négy évtizede érettségizett növendékei. Timisoara tudósítónk jelenti: június 25-én megható vendiák-találkozó színhelye lesz a timisoari piarista gimnázium, amelynek 40 év előtt végzett növendékei gyűlnek össze, hogy visszaidézzék a régi szép időket és kezet szoríthassanak egymással. Az 1899. évből érettségizett piarista diákok közül Sírjáról dr. Montea Emil ügyvéd, Timisoaráról dr. Doboson Ioan főpolgármester, Unterweger Lothar kanonok és még számosan vesznek részt a négy évtizedes találkozáson.

A guminál is rugalmasabb

Newyorkból jelentik: Az amerikai vegyészeti társulat baltimori értekezletén bejelentették, hogy az Alabama-egyetemen folytatott hosszú kísérletezés során olyan vegyszert találtak fel, amely a vele átitatott szöveteket a guminál is rugalmasabbá teszi. A vegyszer főanyaga kén és chlorobenzin vegyülete.

— Dr. Samson bőrgyógyász-venereológus új-ból rendel. Eminescu 30. Ortutay-palota.

— MEGTEKINTHETŐK AZ EGYKORI ÁLLÁSOK MADRIDBAN. Madridból jelentik: Az egyetemi városrész lövészárkainak és erődítményeinek megtekintésére egy hónap mulva adnak engedélyt. Addig tart ugyanis, amíg eltávolítják a még ott levő holttesteket, robbanóanyagokat és fel nem robbant gránátokat.

— Nyári ruhákban, köpenyekben, célszerű strand- és kerti holmikban sok szépet, célszerűt és változatosat közül a Párisi Divat júniusi száma. A gyermekruha oldalakon pedig mindenféle kora lányka és fiúcska megtalálja a maga számára való strand-, diárl-, játszó-, vagy sétaruhát. A kézimunkákat is a nyári leányban hozza a Párisi Divat.

— A Grossglockner — a nemzeti park lesz. Bécsből jelentik: A német birodalom legmagasabb hegy-csúcsát, a 3800 méter magas Grossglocknert nemzeti parkká nyilvánítják. A német alpesi egyesület főbiztosának innsbrucki ülésén bejelentették, hogy a berlini állatkerti igazgatóját rendkívül megbízottként kinevezték a nemzeti park szervezőbizottságának vezetőjévé. Különösen Göring vezértábornagy tett sokat a terv megvalósítása érdekében. A német alpesi egyesület és a stuttgarti Naturschutzpark-egyesület között meg-egyezés jött létre, amelynek értelmében a Grossglockner-hegység birtokukban levő 400 négyzetkilométernyi területet a nemzeti park létesítésére rendelkezésre bocsátják.

— A Színházi Magazin pünkösdi száma. Május havának legnagyobb szabású társadalmi eseménye az évtizedes patinájú Király-díj. Természetes, hogy a Színházi Magazin teljes felkészültséggel vett részt a Király-díj és hatalmas fényképes riporttal számolt róla olvasóinak. A lap másik nagy eseménye a kitűnő divatrovat, mely lehetővé teszi a lap olvasóközönségének, hogy olcsó áron, izléssel és sikerrel követhesse a legújabb párisi divatot. Külön meg kell említeni a lap nagy slágerét. Bordy Bella és Csányi László, az Operaház kijűnő táncosai — mint az ismeretes — nagy sikerrel szerepeltek Londonban társulatukkal. Magyar csupajáték címen. Ők hozták Pestre a legújabb világszámot, a „Jitterburg“ nevű táncot. A pünkösdi szám ára kotta- kézimunkamelléklettel és gyermeklappal együtt 20 lei.

Az „acéltüdejű“ ember Londonban

Párisból jelentik: Fred Suite, az „acéltüdejű ember“, akiről számtalan érdekes riport jelent meg költséges és fáradtságos szállítás után átkelt az Óceánon. Fred Suite, amerikai milliósos fiú tudósvadásban szenved és szülői készíttettek számára egy óriási hengeralaku szerkezetet, amelynek segítségével levegőt szívhat végsőkig elgyengült tüdejébe. Az „acéltüdejű ember“ szállítása nemcsak körülményes, hanem nagy óvatosságot is igénylő. Fred Suite azt óhajtotta, hogy szülei a csodatévő Szűz Mária forrásához, Lourdesbe szállítsák, hogy ott imádkozzon felgyógyulásáért.

REINHART BUTORGYAR

UJ HELYISÉGBE

költözött

STR. ALEXANDRI 3. SZAM

Gépjármű-tulajdonosok jelentkezése

Az aradi hadkiegészítő parancsnokság mozgósítási irodájának rendelete értelmében valamennyi aradi és aradmegyei gépjármű tulajdonosának tudomására hozzuk, hogy jelentkezzenek a megyei prefektúra 3-as számú szobájában a következő sorrendben, gépjármű-veik nélkül:

A) aradi csoport, első sorozat: 0-300-as sorozámig június 4-én, vasárnap fél 8-tól 1-ig és 3-7-ig, második sorozat: 301-600-ig; hétfőn, június 5-én a fent jelzett órákban, harmadik sorozat: 601-1000-ig. Kedden, június 6-án, negyedik sorozat: 1001-1600-ig. Szerdán, június 7-én.

B) megyei csoport: első sorozat: 0-300-ig. pénteken, június 9-én második sorozat: 301-600-ig szombaton, június 10-én harmadik sorozat: 601-1000-ig. vasárnap, június 11-én, negyedik sorozat: 1001-1600-ig. hétfőn, június 12-én. Ötödik sorozat: mindazok a gépjármű tulajdonosok, akik igazolható kényszerkörülmény miatt nem jelenhettek meg a megállapított napon, jelentkezhetnek június 13-án kedden. Ez a nap az utolsó jelentkezési alkalom. A jelentkezési órák minden alkalommal reggel fél 8-tól 1-ig és délután 3-7-ig tartanak. A jelentkezésre kötelező gépjármű-veik a következők: turistaautók, tehergépkocsik, szállítógépkocsik, társasgépkocsik, tartálygépkocsik, mentőautók, traktorok, motorkerékpárok stb.

A jelentkezésre kötelezett gépjárműtulajdonosoknak a következő iratokat kell magukkal vinniük: 1. Forgalmi engedély, 2. hajtási engedély, 3. katonai igazolvány (katonai könyv és a legutóbb kézhezvett behívóparancs), 4. az előző évben kiképzéselt összes rekvírási parancsok. Abban az esetben, ha a tulajdonos egyben nem gépkocsivezető, köteles bemutatni soffiőrjének katonai iratát. A jelentkezési kötelezettség akkor is fennáll, ha a gépjármű jelenleg el van rekvíráva, vagy ha ez idő szerint nincs forgalomban. Azon gépjárműtulajdonosok helyett, akik jelenleg fejeleg fejeleg gyakorlaton teljesítenek szolgálatot, a soffiőr is jelentkezhetik, ha pedig a gépkocsi vezetője is fejeleg gyakorlaton van, akkor a legközelebbi hozzátartozónak kell a fent jelzett iratokat bemutatnia. Akik elmulasztják a jelentkezést, megtorlásban részesülnek.

Olcsó nagy ridikülvásár

STRASSER-cégnél

a város házával szemben.

— Az Új Idők legújabb pünkösdi számában Herczeg Ferenc neve mellett ott látjuk Zilahy Lajosét és Mária Sándorét. Zilahy Lajos mély és költői elbeszélése s Mária Sándor poétikus, színes cikke igazi értéke a lapnak. A gazdag számból kiemelkedik még Jajczay János tanulmánya pünkösdi művészetéről. Harsányi Gréte vidám weekend-írása és Ebeczi György rendkívül érdekes Bajor-interjúja, továbbá Nagy Lajos és Szentgyörgyi Ferenc elbeszélése Színházi és irodalmi bírálatok, költemények művészi és időszerű képek egészítik ki a szépirodalmi részt, melyet Csathó Kálmán és Thurston nagyszerű folytatásos regényei, az érdekes és mulatságos Ceruzajegyzetek, rejtvenyek szerkesztői üzenetek s a többi hasznos és népszerű rovattal egészítjük ki. Díjtalan mutatványszámot bárkinek küld a kiadóhivatal: Budapest, VI., Andrássy-ut 16. Előfizetési díja negyedévre 200 lei.

INSPEKCIÓS GYÓGYSZERTÁRAK:

HAIÓS gyógyszer-tár, Bulev. Regina Maria 8. (Tel.: 14-90.)

KAIN gyógyszer-tár, Calea Banatului 1.

NIEDERMAYER gyógyszer-tár, Str. Gojdu (Tel.: 17-67.)

Megkezdődött a „Strajer-hét“

A strajer tevékenységét minden esztendőben a Strajer-hét koronázza meg, amikor számotvetnek az év során megvalósított munkáról, egyben pedig előkészítik a strajereket a királyság és az ifjuság nagy ünnepére: június 8-ikára.

A strajer-hét június elején veszi kezdetét és június 8-ig tart. Ez a hét ünnepet számít a strajer ifjuság körében. Az ország valamennyi városában, valamint a falvakban is egységes, impozáns ünnepségeket rendeznek és ennek az ünnepi hétnek kiemelkedő eseménye, fénypontja a június 8-ika.

A strajer-hét első napja, vagyis június elseje a falu, vagy a város napja. Az ünnepi hét első napját a falunak, vagy a városnak ajándékozzák, annak a helységnek, melyhez a strajerek egész életükön keresztül lelkileg hozzá vannak kötve. Különösen a falu iránt kell különös gondot fordítani, mert a falu volt az, amely eddig a sors kénye kedvének volt kiszolgáltatva. A strajerek azok, akik szent kötelességüknek tartják, hogy felemeljék a falut, az erénynek valóságos oltárává alakítsák át és érvényre jusson az a szépséges kincs, amelyet a falu jelent és rejt magában.

Az ünnepi hét első napján, június elsején a strajerek átérezve feladatukat, fiatal kezeik segítségével révén oly ünnepi köntösbe öltöztetik a falut, amely dekoratívan érvényesül és dicsére válik.

A falu az az ő, amely évszázadokon keresztül vigasztalja, cirogatja, dűdelgeti és védelmezi a növekvő gyermekgenerációkat, de ezt az őt nagyon könnyen elfelejtik. A strajerek visszatérnek ehhez a mostohán kezelt és elfelejtett őshöz, a faluhoz és teljes szeretetükkel és teljes hálájukkal veszik körül.

A falu érdekében szívet-lélekkel dolgozó strajerek az ünnepi hét első napján, tisztázást, árok-tisztítást, kerítésjavítást, kerítésmeszelést, hidjavítást stb. végeznek. De ezeken a munkákon kívül a szorgos strajer-kezek fát, földsavakat virággal ültetnek be, szemetet égetnek és sok-sok más hasznos, a falu lakosságának érdekét szolgáló közügyön munkálkodnak.

A fizikai munka mellett gazdasági tevékenységet is kifejtenek a strajerek. A strajer ifjak tollal, tiszta rongyot, csontokat, őcskavasat, sertésszört gyűjtenek.

Június másodika a strajer-hét második napját a nemzet hőseinek megemlékezésére szentelik. Ezen a napon az ország strajerjei érdemeikhez mértén ünnepeik meg a nemzet hőseit, mártírjait, akik életük feláldozása által emelték a nemzet dicsőségét és tekintélyét.

Minden faluban és városban létezik „Hősök-emlékműve“. A strajerek felvonulnak ezekhez az emlékművekhez, amelyekre virágkoszorukat és égőkandelábereket helyeznek el kegyeletes megemlékezésük jeléül. Azokban a helységekben, amelyekben a hősök iránti nemzeti elismerésnek még nincs monumentális emlékműve, ott a strajerek állítják fel az ő emlék-keresztüket azok emlékeztetésére, akik vérüket áldozták a nemzeti érdekekért. Ezen a napon a nemzet vértanuinak temetőjében elhelyezett sírokat keresik fel a strajerek és lélekben magukba szállva emlékeznek meg a nemzet érdekeiért elhunytakról és azok sírjaira virágcsokrokat helyeznek el.

A június 8-iki nagyszabású országör ünnepségre számos ország elküldte képviselőjét. Résztvételüket bejelentették Angliából: Lord és Lady Somers angol cserkészpáncsnok, Ausztrália volt kormányzója és D. Patmore. Belgium: Antoine Cois, a-cserkészek elnöke, Franciaország: Lafont hadtestparancsnok, a francia cserkészek vezére, M. A. Bertrand a francia cserkészet főtájkár, számvévszéki tanácsos, M. Koeppe ügyvéd, M. Isoré igazgató és Lafaille kapitány. Finnország: Louhi-vouri lelkipásztor cserkészpáncsnok. Görögország: Pál királyi herceg és adjutánsa: Canelopoulos. Olaszország: Starace miniszter, a fascista-párt főtájkára, Taglia Via herceg, Pucetti igazgató. Lengyelország: Sawicky tábornok, dr. Michael Grazynski cserkészpáncsnok. Portugália: Nobre Guedes mérnök, Soares Franco és Luiz Avilez cserkészpáncsnokok. Spanyolország: Sancho Davila Fernandes a spanyol ifjusági szervezet főnöke, Fernando Gastillo Zaldivar, Felix Valencia Perez. Törökország: Rahmi Apak, a török ifjuság szervezet elnöke.

Hirdessen

az Aradi Közlöny-ben

A négus feloszlata udvartartását és Ceylon szigetére megy remetének

Londonból jelentik: Hailé Szelesszié, Absz. val és más okkult tudományokkal szándékozik el-színia écsaszára, nyilatkozatot adott, mely szentint feloszlata udvartartását és Ceylon szigetére vonul. Életének hátralevő részét a volt négus Ceylonban, a Joga bölcséleti rendszer tanulmányozásá-

val és más okkult tudományokkal szándékozik el-tölteni. A négus már kérést intézett az egyik bombay-i Joga intézethez, hogy küldjenek neki Ceylonba egy hindu tudóst, aki a Joga bölcséleti rendszerbe bevezesse őt.

Magyar orvos harca a vészes vérszegénységgel

Beszélgetés az új lép-készítményről

Budapestről jelentik: Nesztelen léptekkel sietek végig a kórházfolyosó délutáni csendjében, ahol minden olyan halk, jó és megnyugtató. Keresem azt az orvost, akiről betegeinek egész serege szinte csodálatos dolgokat mesél: dr. Schernhardt Jánost, Magyarország legfiatalabb kórházigazgató főorvosát.

Tiltakozással kezdődik az interjú. „Csodák nincsenek” — mondja és ezzel máris elintézetnek véli a látogatót. A riportert azonban makacs, nem hagyja magát. Nem tágit, feladja a kérdést újra meg újra:

Mi az a vörösvérsejt-szaporító eljárás, amelyről annyit beszélnek a betegek? Az orvos végül is megszanja az újságírókat, nem hallgatja tovább laikus, orvosi fület sértő ál-műszavaimat s elhatározza, hogy inkább megakadályozza a „csoda-legendák” továbbterjedését és — nyilatkozik.

Egy karrier elindul

Szobájában (fehér íróasztal, könyvek, fiolák, szetteszkóp, jegyzetek, jodoform-illt) helyet kínál és rátr a tárgyra:

Másodéves medikus koromban kerültem megboldogult Farkas Géza professzor élettani intézetébe és már itt megkezdtem a vérrel kapcsolatos tanulmányaimat. Később Korányi és Bencke tanárok klinikáján folytattam a laboratóriumi munkát. Már most, ami önt érdekli, magyarázok és egész parasztosan valahogy így hangzik: A normális emberi szervezetben egy köbmilliméter vér 4,5—5 millió vörös vérséjtet tartalmaz. Ha a vörös vérséjtek száma bárminő oknál fogva csökken, az a feladatunk, hogy gátat vessünk ennek a folyamatnak és a sejtszámot a normális értékre emeljük. Az emberek általában azt hiszik, hogy ez a sejtszökkenés csak az úgynevezett „vérszegénység” különböző fajainál lép föl. Ez tévedés, mert a vérszegénység állapota a legkülönbözőbb megbetegedéseket is kíséri.

— Sok a vérszegény ember? — vetek közbe egy kérdést,

— Sokkal több, mint általában sejtenék. Mondhatjuk, hogy az emberek 60—70, sőt még magasabb százaléka vérszegény, anélkül, hogy erről tudna.

— Az orvostudomány legfontosabb feladatainak egyike volt mindig, hogy meg tudja indítani a vörös vérséjtképzést a szervezetben. A vörös vérséjtképző anyag a szervezetben általánosságban a vörös csontvelő. A képzést szabályozó ingert szolgáló hatóanyagot már az 1800-as években a lépben keresték. A lép a vörösvérsejtek termelőjének fogható fel. Az ember normál vörösvérsejt képe a sejték pusztulásától és a sejttermelésétől függ. A tudomány tehát a pusztulást megakadályozni, a képződést előidézni igyekezett.

— Ez volt ugyebár főorvos ur a vas-, az arzénkúra és a májbetegség?

— Igen, — feleli, — amit ma is használnak, de nem mindig eredményesen, sőt olykor eredmény nélkül.

— Ha jól tudjuk, ezen a ponton lépett egyet előre a főorvos ur?

— Ha nem is előre, — mondja, — de legalább is más irányban. Az arzén-, vas-, máj- és lépbetegségek hatástalan maradtak, eredményes volt, sőt voltak esetfeim, hogy

vészes vérszegénységben

szenvedő betegnél, akinél 2 millió aluli vörös vérséjtszökkenést és meglehetősen kimerült vörös-csontvelőt találtam, a vérképét normál értékre tudtam áthangolni.

— És miben áll ez a lép-kúra? Vagy talán titok ez a lép-készítmény?

— Egyáltalán nem titok. Nálunk orvosoknál ilyen értelemben nincs titok. Először 1937. májusában Münsterben, a nemzetközi haematológiai kongresszuson ismerttettem, majd ugyancsak 1937. jú-

liusában Budapesten az orvosi nagyhét alkalmából tartottam előadást, hogy

a meghatározott hőfokon szárított lép-alomány (pulpa) porítva, megfelelő adagolásban, bizonyos esetekben májkúra kísérete mellett, milyen bámulatos eredményeket nyújt.

— Mindig?

— Még idáig egyetlen esetben sem hagyott cserbe.

— És csak ön dolgozik ilyen eredményesen a léppel?

— Legjobb tudásom szerint senki nem alkalmazza, ugyannyira, hogy

magát a léppreparátumot is „házilag”, itt a kórházban állítjuk elő.

— És tartós a gyógyítási eredmény?

— Ez több tényezőtől függ. A vészes vérszegénység eseteiben is, ha csak nem tökéletesen kimerült csontvelővel kerülök szembe, — mert hiszen itt már segítség, sajnos, nincs, — a csontvelő kimerültségét letörve, idáig maradandó eredményt láttok. Nem szólv a középsúlyos és könnyű vészes vérszegénység eseteiről és általában egyéb eseteknél,

a lép-készítményre nagyszerű reakciót kapok és a normál vörösvérsejtszámot a lépterápia be-szüntetése után, tehát gyógyszermentesen, hosszú időn át fönntartom.

A döntő kérdés

— Hangsúlyozom, hogy ezideig az általam bevezetett lépterápiának semmiféle másnemű káros következményeit soha nem észleltem.

— Még egy utolsó kérdést, főorvos ur? Miként magyarázza ezt a hatást?

— A lép-pulpa a vérképzést szabályozó hormonális (belső elválasztású) tényezőnek tekintem.

Többet már nem is kérdezek. Az interjú végét ér s a kíváncsi, követelőző riportert még halkabban, még nesztelenebb léptekkel távozik a csendes folyosón, amelynek ajtója mögött, a betegszobák fehér ágyaiban, a legmisztikusabb, legdrágább folyadék, az emberi vér vivja titokzatos harcát a betegséggel. (v. S. L.)

Házkutatást tartottak a vörös hadsereg vezérkari főnökénél

Moszkvából jelentik: Már napok óta tartja magát a hír, hogy a vörös hadsereg magasrangú tisztjei sorában újabb „tisztogatást” esz közöltek. Egv ideig titokban maradtak a részletek, mára azonban ismeretessé vált, hogy a GPU már hetekkel ezelőtt rájött bizonyos aggasztó jelenségekre. Berle belügyi népbiztos a GPU főnöke személyesen ellenőrizte azt a házkutatást, amely Sakosni tábornok vezérkari főnök dolgozószobájában lezajlott. A tábornok, akit német összeköttetésekkel gyanúsítottak, a házkutatás előtti napon eltűnt és azóta nem találják. Ennek a házkutatásnak az előzménye volt az az eljárás, amit Frinovszki tengernagy, volt haditengerészeti népbiztos ellen lefolytattak, akiről kiderült, hogy az orosz hadiflottában felkeltést szított és ebben segítségére volt neki Szmirnov, a haditengerészeti első politikai biztosa. Annak idején mindkettőjüket letartóztatták és négy héttel ezelőtt arvon is lötték őket.

Hirdessen az Aradi Közlöny-ben

A női Cyrano

A Paris Soir-ból fordítjuk a
alábbi cikket:

Magas hegyek közt apró falucskában élt Pierre Gréard tanítómester. Munkája végeztével magányos otthonában tért s ez a magányosság idővel ránehezedett a lelkére. Végül is egy különösen szomorú téli estén, elhatározta, hogy megházasodik. Miután senkit sem ismert, az újsághirdetések házassági rovatára fanyalodott. Felszólítására két válasz érkezett. Pierre Gréard, ki félénk ember volt, aggodalmas gonddal tanulmányozta ezeket, megpróbálván kiérezni a sorok mögött „jövendőbeli” jellemét. Hosszas tündés után, választása egy Tourból érkezett levélre esett. Ennek a levélnek tökéletes stílusa, intellektuális lényre vallott. Később csak dicsérhette saját éleslátását. További leveleiben kis csapdákat állított fel, számtalanszor próbára téve partnerét — amikből az mindig győzelmesen került ki. Tíz hónapig tartott ez a levelezés, melynek hangja, stílusa a 18. század parfümjét lehelte. A játék végefelé a tanítómester magányos estéit már szerelmes gondolatok töltötték be. Ez év márciusában táviratot küldött Toursba, amely érkezését jelezte.

A pályaudvaron két hölgy várta; a levelek írójaként s annak nővére, ki maga is tanítónő volt. Boldogan látta, hogy választatja szép és fiatal is. Közvetkező napon megkérte a kezét Sévigné marquisné hájos utódjának, aki pirulva mondott igent. Visszatérve a hegyek közé, kibérelte az öreg falu legszínesebb házáat, bebutorozta menyasszonya izlése szerint, — amelyet leveleiből már oly jól ismert. A falakra nagy mesterek reprodukcióit aggatta, mert menyasszonyával együtt rajngott a pikturáért. Végül elérkezett a nagy nap. A tanítónő-nővér, a ceremóniák végeztével visszatért Toursba.

Alig telt el a közös élet első hete s Pierre Gréard már rájött, hogy meghánta házasságát. Feleségében sehogy sem találta meg az egykori levelek szellemes, intelligens íróját. — Helyette, rossz természetű, hirtelenharagu nőt kapott. Nevelése, műveltsége mélyen alatta maradt annak a színvonalnak, amelyet férje joggal remélt tőle.

Irodalmi ismeretei oly hézagosak voltak, hogy tanácsosabb volt megsem érinteni ezt a témát. A mézeshetek szerencsétlen hangulatban teltek el. A tanító félve gondolt a jövőre. Egy napon levél érkezett a tanítónő-nővértől. Pierre Gréard rátekinetett az írásra és elsápadt. Ő volt az, akit oly jól ismert, aki úgy hiányzott neki, akit úgy megszeretett! Magyarazatot kért feleségétől, ki végül is vallott: igen, a nővérem volt az, aki irt neked, én csak a „piszkosatot” csináltam meg. Levélbeli kérdésére a nővér is beismerő választ adott.

— Én vagyok a bűnös, bevallom, kijavítottam, sőt árttam hugom gyenge fogalmazványait, hogy ezzel takargassam jellemet és képességei fogyatékosságát.

Szegény tanítómester keserűen vádolta a sórt, sőt az őt ért csalódásért. Először is visszaküldte feleségét Toursba. Majd beadtá ellene a válókoresetet, melyben kérte a házasság megsemmisítését az ok: a személy mással való helyettesítése. — Ilyen precedenst a joggyakorlat még eddig nem ismert. Olyan házasságok, már szétbontottak, ahol az egyik fél tudatosan meghamisította személyazonosságát. De Pierre Gréard szellemi és lelki érdekeiben vallja magát becsapottnak.

Igy végződött a magányos hegyi tanító szomorú kis regénye.

Szenzációs
utazás a
NEW-YORK-i

VILÁGKIÁLLÍTÁSRA

a BASARABIA román motoros hajóval.
Indulás Constantából 1939 július 30-án.
Arak 21.000 leitől kezdve

ODA-VISSZA

Beiratkozások és felvilágosítások a

WAGONS-LITS // COOK

menetjegyirodában Arad, Minorita-palota

SPORT KÖZLÖNY

A Gloria—UDR mérkőzést Jean Petrescu vezeti

Morar dr. a bíró az AMTE (AMEFA)—Juventus meccsen

Szombat-vasárnap ismét divíziós — ezuttal az utolsó — bajnoki forduló kerül lebonyolításra, az a bajnoki forduló, amely véglegesen dönt a lét és nemlét kérdésében, amely meghatározza, hogy mely csapatok kerülnek a kiesés tragikus sorsára. Az utolsó forduló mérkőzései a következők lesznek:

Venus—Rapid (szombaton), bíró Ionescu Tone.

Gloria—UDR, bíró Jean Petrescu.

Juventus—AMTE (AMEFA), bíró Morar dr.

Sp. Studentesc—Victoria, bíró Vartolomeu.

Tricolor CFPV—Carpati, bíró Tica Iliescu.

Chinezul—Ripensia, bíró Pálffy Gyula.

Az aradi mérkőzésen a Gloria, ha olyan előny és lelkesedéssel küzd, mint a Rapid ellen, akkor nem veszíthet. A vasárnapi győztes csapatnál aligha lesz változtatás és így rendkívül érdekes és izgalmas meccsre van kilátás. Ősszel 1:1 volt az eredmény.

Bucurestiben három mérkőzést játszanak le. Szombaton a helyi rangadót bonyolítják le, ame-

lyen a sérültekkel laboráló Venusnak az elkésredett Rapiddal kell megküzdenie. Az őszi eredmény 0:0 volt. Vasárnap két mérkőzés szerepel Bucurestiben műsoron éspedig előbb a Victoria csapat össze a Sp. Studentesc-el, majd az aradi piros-feketék a Juventussal. Az előbbinek az ott-honj előnyt élvező diákcsoport az esélyese, az utóbbi nyílt, érdekes küzdelmet ígér. Ősszel a Victoria és az AMTE (AMEFA) egyformán 3:1 arányban győztek.

Ploestiben a Carpati vendégszerepel és ennek a mérkőzésnek a kimenetele már nem befolyásolja a Tricolor kiesését, a Carpati viszont esetleges győzelmével javíthat helyezését. Az őszi meccset a Carpati 1:0 arányban nyerte.

Timisoaran a helyi rangadó kerül lejátszásra. A Ripensia formán kívül van, a Kinizsi (Chinezul) pedig egyre jobban belelendül, tehát eséllyel indul a küzdelembe. Ősszel megosztották a pontokon, 1:1 volt az eredmény.

Nagyszabású jubileumi tenisz-versenyt rendez a negyvenéves atléta-egyesület

Az ország legjobbjai az AAC (CAA) versenyén

Az ezévből 40 éves jubileumát ült atlétaegyesület több más sportrendezvénye mellett, ezévből méreteiben minden eddigi hasonló versenyt felülmuló nagy tenisz-versenyt rendez, amelynek jóváhagyása már meg is történt az országos tenisz-szövetség részéről.

Az AAC (CAA) nagyszabású országos tenisz-versenyt június 29. és július 2. között bonyolítja le és a verseny győzteseit, valamint a helyezetteket értékes tiszteletdíjakkal jutalmazza. Személyszentiment megívást küldöttek több tenisz-kiválóságnak és így az aradi kitünő gárdán kívül a férfiak közül:

Schmidtet, az országos erőlista harmadik helyezettjét hívták meg, aki a DC mérkőzésen is ragyogóan szerepelt, továbbá

Pusztyai Bélát, akit a legjobb ardeali játékosnak tartanak, valamint

Ungár Györgyöt, aki a kerület kétséggel legjobbj és legszebben játszó férfi-játékos.

A női versenyzők közül meghívták:

Bereczky-Berescu Magdát, aki ezévből nagyszerű nemzetközi sikereket ért el és többek között legyőzte a világranglistán is előkelő szerepet játszó amerikai Wheelert,

Poppenné Zizovits Lenkét, aki az elmúlt évben az országos bajnokságot megnyerte, valamint Z. Barabássy Babkót, akit a tenisz-utánpótlás egyik legtehetségesebbje.

A verseny iránt teniszező körökben máris hatalmas érdeklődés nyilvánul meg és a vendégjátékosok meghívóit az atléta tenisz-szakosztálya az egyesület jubileumi levélpapírján már szét is küldötte

461 zsák kávé

egy orosi labdarúgóért...

Londonból jelentik: A „Daily Telegraph” közli, hogy Cigli Ola-t, a Genova FC uruguayi származású játékosát eladta egyik braziliai egyesületnek, amelynek vezetősége 461 zsák kávéért fizet a közepes értékű játékosért. A genovai egyesület nagyon jó üzletet csinált, mert Olaszországban a kávénak jó ára van.

KÖZGAZDASÁGI KÖZLÖNY

Az aradi munkakamara táviratilag kérte, hogy engedélyezzék a kisiparosok számára a gázálarok részletekben való kifizetését

A turdal Kereskedőtanács hasonló kérését a légügyi minisztérium néhány nappal ezelőtt elutasította

A gázálarok megrendelésének határideje tud valévőleg május 31-én lejárt. Eddig az időpontig kellett az összes vállalatoknak, kereskedőknek és iparosoknak alkalmazottaik részére is a gázálarokat a társadalombiztosító pénztárnál megrendelni és eddig az időpontig kellett a megrendelt gázálarok ellenértékét egy összegben kifizetni.

Még május 31-ike előtt az aradi munkakamara emlékiratot intézett a munkaügyi minisztériumhoz, amelyet arra kért, hogy a kisiparosok esetében engedélyezze a megrendelt gázálarok ellenértékének hat havi részletben való kifizetését. A törvény értelmében tudvalévőleg a vállalatok az alkalmazottaktól hat havi részletben vonhatják le a gázálarok árát, így tehát lényeges könnyebbséget jelentett volna számukra, ha nem kell nekik a gázálarok ellenértékét egy összegben előlegezniük. Az aradi munkakamara emlékiratában rá-

világított arra, hogy az egy összegben való kifizetés főképpen a kisiparosok számára jelent nehézséget, mert ezek nem rendelkeznek a szükséges tőkével.

Az elmúlt hét folyamán Albu Simion munkakamarai elnök Bucurestiben járt és az ügyben személyesen is interveniált a munkaügyi minisztériumban és azt kérte, hogy a fenti értelemben járjanak el a légügyi minisztériumnál a részletfizetés engedélyezése végett. A minisztérium illetékes tényezői a kérést megértéssel fogadták.

Mivel az emlékiratra a május 31-iki határidő lejárt után sem jött válasz, az aradi munkakamara most táviratilag járt újlag közben a munkaügyi minisztériummal. A munkakamara rávilágított arra, hogy számos kisiparos anyagilag hiánya miatt nem tudta egy összegben letétbe helyezni a gázálarok árát. Ezért a kamara azt kér-

Kitűzték

a kupamérkőzések időpontjait

Bucuresti. A kupában tudvalévően még 7 csapat van küzdelemben és pedig a Venus (amely már a legjobb négy között van), a Rapid, az Unirea Tricolor, az AMTE (AMEFA), a Prahova, a CAMT, és Sp. Studentesc. Az előző tervek szerint június 4-én kupamérkőzések kerültek volna lebonyolításra, azonban miután bajnoki fordulót tűztek ki erre a napra, a kupamérkőzéseknek más terminusokat kerestek. A kupamérkőzések új időbeosztása a következő:

Június 17: Rapid—Unirea Tricolor, Sp. Studentesc—CAMT.

Június 18: AMTE (AMEFA)—Prahova

Június 25: Középdöntő.

Július 2: Döntő.

Tekintettel arra, hogy a Venus június 18-án (Bucurestiben) és 25-én (Bolognában) Középdöntő Kupamérkőzést játszik, azt a kupaközépdöntőt, amelyben a Venus fog szerepelni, június 29-én bonyolítják le június 25-ike helyett.

Ugyan az új kupából!

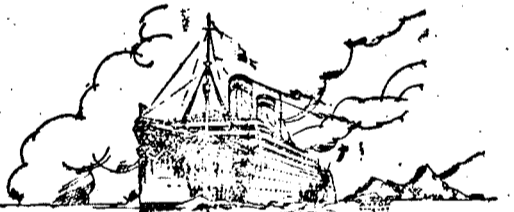
Olaszország válogatottja három meccset bonyolít le június első felében éspedig Belgrádban, Budapesten és Bucurestiben. A keretet már össze is állították, a valószínű csapat pedig a következő: Olivieri — Font, Rava — Depetrini, Andreolo, Locatelli — Biavați, Meazza, Piola, Chizzo, Colaussi.

Lázár, a Ferencváros allroundjátékosa ellen egyesülete legyőzelmű eljárást indított. Lázár ugyanis több ízben kiharadt mérkőzéseket megelőző este és valószínűleg a Ferencváros egyoldalu szerződésbontását kér a játékos ellen.

Praszlerrel, a bucuresti-i Juventus Aradról odaszármazott válogatott csapatával kapcsolatban olyan hírek keltek szárnyra, hogy Praszler nyáron ismét egyesületet változtat. Egrebbre még bizonytalan, hogy Praszler hová gravitál, a Juventus azonban nem gördit nehézséget távozása elé.

Budapestben tegnap bonyolították le a bajnoki teniszverseny férfi egyesének döntőjét, amelyen Asbóth ötszettes nagy küzdelemben 8:6, 6:2, 2:6, 3:6, 6:4 arányban legyőzte Szigett.

— Simion Grecu mezőgazdasági felügyelő könyve a földművelésről. A közelmúltban gyakorlati szempontból rendkívül értékes gazdasági mű telent meg Simion Grecu mezőgazdasági felügyelő tollából „Mit termeljünk a hegyvidéken?” címmel. Simion Grecu tudvalévőleg — mint azt jelentettük — a közelmúltban a timisoarai falufelújítási felügyelőség vezetőjévé nevezték ki. Új könyvében gyakorlati tanácsokkal szolgál arra vonatkozóan, hogy a dombos, hegyes vidékeken mit termeljenek a gazdák és ezeken a vidékeken miképpen műveljék meg földjüket. A könyv egyik jelentős előnyét képezi, hogy népszerű nyelven tárgyal meg sokszor nehéz, tudományos vonatkozású kérdéseket.

HAMBURG-AMERIKA LINIE

Tengereentuli utazások

gyors, kényelmes és olcsó a

Hamburg-Amerika Linie

modern hajóival

Északamerikába, (Kanada)

Középamerikába

Délamerikába (Chile, Peru)

Ausztráliába, Ázsiába

és minden fontos kikötőbe.

Tanulmányi és szórakozási utak a tengerre az év minden szakában.

Afrikai utazások a

Deutschen Afrika-Linien hajóival.

Információkés prospektusok a

Hamburg Amerika-Linie

S. A. R. képviselőténél:

Künstler Utazási Iroda

Arad, Bul. Regina Maria 24. Tel. 10-86.

te, hogy engedélyezzenek legalább a kisiparosok számára újabb határidőt a gázárlatok megrendelésére, illetve azok részletekben való kifizetésére.

Ezzel kapcsolatban megemlítjük, hogy a turdai Kereskedőtanács a közelmúlt napokban közvetlenül a légügyi minisztériumhoz fordult hasonló kéréssel, a minisztérium azonban a kérést elutasította.

Az aradi iparosok azonban remélik, hogy a

munkaügyi minisztérium közbenjárásának a légügyi minisztériumnál eredménye lesz és rövidesen kedvező válasz érkezik Bucurestiből.

Ami azokat a cégeket illeti, akik még május 31-ike előtt akármilyen formában a gázárlat-gyárraktól közvetlenül rendelték meg a gázárlatokat és nem pedig a társadalombiztosító pénztár közvetítésével, ezek eljárása kifogás alá nem esik és úgy tekintik őket, mint akik eleget tettek a törvényben előírt kötelezettségüknek.

Az új agrártörvény bevezeti a kisbirtok oszthatatlanságának rendszerét

Uj tanonciörvénnyel nyitnak utat a városok felé a falvak lakosságfeleslegének

Az elmúlt napokban a bucurestii rádióban rendkívül érdekes előadást tartott Ionescu-Sisesti volt földművelésügyi miniszter a készülő agrártörvényről. A volt miniszter rávilágított arra, hogy a földreform csak részben oldotta meg a román mezőgazdaság megszervezésének kérdését. Az előadó szerint a mezőgazdaság felvirágozását megakadályozta a falusi lakosság túlnépesedése és a mezőgazdasági ingatlanok ezzel együtt járó felaprózódása. Ionescu-Sisesti annak szükségességét hangsúlyozta, hogy az állam elővételi jogát kiterjeszék és ezt az elővételi jogot az állam ne csak a nagy- és közép-, hanem a kisbirtokok esetében is alkalmazza.

A kisbirtokok megállapított nagyságon alul való oszthatatlanságának szabályát ki kell terjesztenünk úgy az élők között, mint örökösödés esetére. Ebben az utóbbi esetben úgy járhatunk el — mondotta az előadó, — hogy vagy együtt használják az örökösök a felosztathatlan birtokot, vagy pedig meghonosítjuk azt a rendszert, hogy a parasztbirtok osztatlanul száll egy örökösrre, aki a társörökösöket pénzben, vagy más módon elégíti ki.

Ezzel az utóbbi javaslattal a törzsöröklés intézményének bevezetésére céloz az előadó. Ezt az intézményt ma külföldön több helyütt ismerik. Délnémetországban és Ausztria egyes vidékein évszázados szokás, hogy a parasztbirtok osztatlanul száll egy örökösrre. A porosz telepítések során alkotott járadékirtokokra is hasonló szabályok voltak érvényesek. Svájcban és Csehországban is meg van a lehetőség a törzsöröklési rendszer alkalmazására. Norvégiában, Dániában és Japánban intézményesen védik a parasztbirtokot a feldarabolástól. Magyarországon a vitézi telek sajátos jellege megmentti ezeket a családi birtokokat a felaprózástól.

Ha ezt a birtokreformot végrehajtuk — folytatta az előadó —, számolnunk kell azazal, hogy egy önálló és egészséges kisbirtokos társadalom mellett ki fog alakulni a mezőgaz-

dasági munkások, zsellérek tábora. Ennek azonban nem kell megriasztania bennünket, mert a belterjes gazdálkodásnak feltétlen szüksége van mezőgazdasági munkásokra.

Annak a mezőgazdasági munkásnak a helyzete, aki családjának tagjaival együtt két keze munkája után megkeres annyit, amennyi a megélhetéséhez szükséges, sokkal kedvezőbb, mint azé a törpebirtokosé, aki nyomorba süllyedve él azon a darabka földön, amely nem tudja eltartani, — hangoztatta a volt miniszter.

Ha a mezőgazdasági termelés szakszerűbb és belterjesebb lesz, az ország földje több száját tud táplálni, a falu népesség-többletének levezetésére. Ehez tágabbra kell nyitni azt a kaput, amely a faluból a városba vezet.

Van egy egyre fejlődő nagyiparunk, amelynek fel kell vennie a faluban el nem férő tömegeket. Új törvényt kell hoznunk, amelynek minden kis- és nagyüzemet arra kell köteleznie, hogy tanoncait, legalább részben, a falusi gyermekek közül toborozza. Ezzel kétös célt érünk el: egyrészt elhelyezkedési lehetőséget nyújtunk a parasztyerveknek egy része számára, másrészt pedig előkészítjük városaink nacionalizálását — fejezte be okfejtését a rádió nyilvánossága előtt Ionescu-Sisesti volt miniszter.

Iparüzemek és cséplőgéptulajdonosok figyelmébe!

Mielőtt gépszükségletét beszerezné, okvetlen keresse fel üzletünket, ahol

az ország egyik legjobb gépsziját eredeti gyári árban

műdjában van beszerezni, állandóan nagy raktár minden szélességű gépszijban és speciális varrószijakban, valamint gépszijcrouponokban.

Monopol Intrep. pt. com. de Piele

Arad, P. Avram Iancu. — Propr. Alex. Markovits

Négy városban állítanak fel először szabad-zónát

Román - német részvénytársaságok alakulása

Az ez év márciusában létrejött román-német gazdasági egyezmény gyakorlati megvalósítás stádiumába jutott.

Az eddigi tervek szerint Galatiban, vagy Brăilában, Constanţában, Brasovban és Timisoarán állítanak fel szabadzónákat. Ezek mellett a szabad zónák mellett német bevásárló szervezetek fogják végezni a Németország részére szükséges gabona, fa, érc, stb. vásárlásokat. Ezeknek a bevásárló szervezeteknek működését egységesen fogja irányítani a bucurestii központ, amelynek keretén belül gabonakereskedelmi, bányászati és ipari szakértők fognak működni.

A német gazdasági élet elsősorban a mezőgazdasági iparok iránt mutat érdeklődést és hízalók, szesgyárak, konzervgyárak, malmok vásárlását, illetőleg ilyen új üzemek felállítását tervezik. Hír szerint, ebben az irányban különböző tárgyalások is folynak. De nem hanyagolják el a bányászati termékeket sem és elsősorban a bauxit és a mangánérc kitermelését akarják fokozni.

Az energiatermelésbe szintén intenzíven be akar kapcsolódni a német tőke, illetőleg a német szakmai ipar. Amint arról már hírt adtunk, a Bánátban tárgyalások folynak egy-

nagyszabású vizerőcentrálé felállítására, amely a szükséges energiát szolgáltatná a timisoarai szabadzóna részére is. Ugyanekkor a német ipar szállítja a földgázvidék és Bucuresti városa között lefektetendő földgáz, illetőleg szondagázvezetékek nagyobb részét is.

Ezek a tervek részben már a megvalósulás útján vannak, részben pedig még folynak a tárgyalások.

A gazdasági együttműködés keretén belül, amint ismeretes már megegyezés jött létre a két ország között a fűrészárutermelés és fűrészárueport tekintetében. A román-német fűrészáruegyezmény értelmében a Németországba irányuló fakivitel fokozása és ezzel párhuzamosan a romániai fatermelés növelése céljából román-német részvénytársaságok alakulnak. Az első ilyen részvénytársaság a napokban alakult meg Rogerma S. A. cég alatt 1 millió lei részvénytőkével Bucurestiben. Az 1 millió lei részvénytökből Helmuth von Cramon dr. Berlin 200 ezer, August von Bethmann Hollweg 100 ezer, G. Ionescu Brăila 100 ezer, Ion Istrati 100 ezer, Al. Berlescu alezredes 100 ezer, Alexandru D. Matak 200 ezer és Ion D. Matak 200 ezer leit jegyzett le. Az első igazgatóság tagjai: Alexandru D. Matak, Hel-

muti von Cramon dr. és ing. I. D. Matak. A részvénytársaság fát és fémet exportál Németországba, ahonnan német műszaki cikkeket importál ezeknek ellenében.

Román tárgyalóbizottság utazik Londonba az új gazdasági egyezmény gyakorlati alkalmazásának megfigyelésére

A május 11-én aláírt román-angol gazdasági egyezmény gyakorlati alkalmazásának módozatait a közelebről meginduló tárgyalások során állapítják meg. A nemzeti gazdasági minisztérium már kijelölte annak a szakértő bizottságnak a tagjait, amely közelebről Londonba utazik az egyezmény alkalmazására vonatkozó s jórészt technikai kérdéseket szabályozó egyezmények megkötésére.

Értesüléseink szerint a londoni tárgyalások során a román bizottság tanulmányozni fogja egy új kereskedelmi egyezmény megkötésének lehetőségeit is, hogy a nemrég létesített gazdasági egyezmény szélesebb keretel mindkét részről megfelelően kihasználhatóak legyenek. Egyébként már az angol kiküldöttek bucurestii tárgyalásai idején megindultak ebben az irányban is a megbeszélések.

Tisztázzuk a kérdést!

NYUGDIJAS ELŐFIZETŐ. A vasúti jegyek biztosítási illetékével kapcsolatban a következőket közöljük: A vasúti jegyeknek kétféle biztosítási illetéke van. Az egyik a CFR biztosítási illeték, amely kötelező, a másik pedig a Compania Europeană nevi társaság magánbiztosítási illetéke, amely nem kötelező. A CFR biztosítási illetéke bennfoglaltatik a vasúti jegy árában vagyis a jegyre nyomtatott árban már a CFR biztosítás is szerepel. Féljegyek megváltása esetében azonban külön CFR biztosítási bélyeg is ragasztandó — mégpedig kötelező módon — a vasúti jegyekre. Ami a Compania Europeană biztosítási bélyegeit illeti, a vasúti pénztárosok kötelesek megkérdezni az utast, hogy nem akarja-e azokat is igénybe venni. Ha az utas érte a pótbiztosításra nem tart igényt, a vasúti pénztáros a Compania Europeană bélyegeinek felragasztására, illetve kifizetésére nem kötelezhető. A CFR biztosítási illeték kifizetése azonban — mint említettük — kötelező.

CSELÉDADÓ. Május 27-iki cikkünkben nem tértünk ki arra, hogy a háztartási alkalmazottak különböző fizetését után mennyi személyzeti adó fizetendő. Erre a minisztérium által kibocsátott táblázat alapján a pénzügyvizsgálatóság II. emeletén levő 19. számú szobában adnak részletes felvilágosítást. Mint jelentettük a munkaadók kötelesek személyzeti adókönyvet vásárolni és ezt az adókerület pénztáránál kell láttamoztatni. A láttamozás megtörténte után jelentkezni kell a pénzügyvizsgálatóság második emeletének 19. számú szobájában levő hivatalban. A láttamoztatás alkalmával egyébként az adókönyvhöz 8 lei okmány és egy leu repülőbélyeggel ellátott kérvényt kell csatolni. Minden egyes befizetés alkalmával a könyvre 3 lei okmány és 2 lei repülőbélyeg ragasztandó ugyanakkor pedig 8 lei okmány és 1 leu repülőbélyeggel ellátott fizetési nyilatkozatot kell kiállítani.

Wagons-Lits/Cook

utazások:

New-york:

a világhiállítás megtekintése szabadon választott hajókkal

Páris:

hetenkénti társasutazások leiben fizetendő teljes ellátással

Budapest:

leiben fizetendő pausál füzetek utólagos vizum- és vasúti kedvezményel

Repülőjegyek:

az összes romániai és külföldi járatokra

Prospektusok és felvilágosítások a

Wagons-Lits/Cook

menetjegyirodában, Arad, Minorita-palota

Ez év áprilisában kétszer annyi gabonát exportált az ország, mint a múlt év hasonló időszakában

A nemzetgazdasági minisztérium most közzétett kimutatásából kitűnik, hogy ez év áprilisában lebonyolított gabona és hüvelyes kivitelünk közel kétszeresét tette ki az 1938. áprilisi gabonakivitelnek. Ez év áprilisában gabonakivitelünk 166.296 tonnára emelkedett a múlt évi 92.934 tonnával szemben. A vásárló államok sorában első helyen Németország áll, amely a kivitt áru közel egy negyedét exportálta. Közvetlenül utána Görögország következik több mint 30 ezer tonnával, majd Olaszország 21 ezer, Belgium és Hollandia 17 ezer tonnával. Anglia április hónapban mindössze 6000 tonnát vásárolt, mi azzal magyarázható, hogy azt a negyvenezer tonnás mennyiséget, amelynek átvételét szerződésileg vállalta, már fel is vásárolta. Ha összehasonlítjuk az év első négy hónapjában eszközölt kivitelt a múlt év hasonló időszakával, kitűnik, hogy ebben az évben 300 ezer tonnával többet exportáltunk.

Megállapították a nemzetgazdasági minisztérium államtitkárnak új hatáskörét. Bucurestiből jelentik: Bujoiu nemzetgazdasági miniszter megállapította a minisztérium államtitkárainak munkabeosztását: Marian Emil államtitkár hatáskörébe tartozik a kereskedelmi és ipari szakmai szervezetek igazgatósága, az importszabályozó igazgatóság, a kivitt élelmiszer, a külkereskedelmi és fizetési egyezmények titkársága, valamint a minisztérium általános jellegű ügyköre. Missir Nicolae mérnök, államtitkár irányítja a hitel igazgatóságot, a biztosítási felügyeleti hivatalt, az iparfejlesztés és az energiatárolás ügyeit. Ion Rosetti államtitkár hatáskörébe tartoznak a petroleum és bányászati, a földtani intézet, bányakutatások, bányászati igazgatóság és a jogügyi osztály. Végül Mircea Ionescu államtitkár irányítja a nyersanyag igazgatóságot, számviteli osztályt, a központi titkárságot és a minisztérium személyzeti ügyeit.

A CFR intézkedése a fuvarlevelekre alkalmazandó illetékekről. A CFR kereskedelmi igazgatósága a következő újításokat vezette be az áruforgalom díj-szabásában: Egy belföldi fuvarlevél ára 5, míg egy nemzetközi 7 lei, amelyhez még a következő bélyegek járulnak: összesen 10,50 lei okmány-, repülő- és statisztikai bélyeg a 10 kilogrammon felüli és 500 kilogrammig terjedő szállítmányokért és 18,50 lei bélyeg az 500 kilogrammon felüli, de 5000 kilogrammon aluli szállítmányokért. Ezek a bélyegek a csomagszállítókra (coletarie) vonatkoznak. A teljes vagon használatára vonatkozó fuvarlevelek esetében a bélyegilleték a következő: Az ezer kilogrammon felüli és 10 ezer kilogrammig bezárólag terjedő szállítmányok esetében 58,50 lei, 10-15.000 kg.-ig bezárólag 90,50 lei, 15.001-20.000-ig bezárólag 116,50 lei, 20.001-25.000 kg.-ig bezárólag 148,50 lei, 25.001-30.000 kg.-ig bezárólag 174,50 lei, 30.001-35.000 kg.-ig bezárólag 206,50 lei, 35.001-40.000 kg.-ig bezárólag 232,50 lei. Ugy az okmány-, repülő-, mint a statisztikai bélyegeket csak a fuvarlevél eredetijén alkalmazták.

A Román Nemzeti Bank hivatalos devizaárfolyamai

Dollár	141.45—143.52
Font	662.40—672.75
Palesztinai font	663.09—673.44
Holland forint	76.04—77.21
Sváici frank	31.88—32.36
Francia frank	3.78—3.85
Márka	40.50—41.50
Pengő	25—27
Csehkorona (hivatalos)	4.68—4.77
Az exportból eredő, szabadforgalomba hozható devizakvóták árfolyamai lanyhábbak. Bucurestiben tegnap délig a következő árfolyamok alakultak ki:	
Angol font, 30%-os szabadkvóta	1570—1596
Angol font, 20%-os kvóta	1386—1400
Angol font, 40%-os kvóta	987—991
Holland forint, 30%-os sz.-kvóta	185
Dollár, 30%-os szabadkvóta	350
Sváici frank, 30%-os kvóta	80.75
Francia frank, 30%-os sz.-kvóta	9.30
Belgas (kliring)	59.—
Belgas, 15%-os	58.50
Zloty, 30%-os kvóta	67.50
Svédkorona, 30%-os kvóta	87.50

Rádióműsor

— Romániai idősámítás. —

PÉNTEK, JUNIUS 2.

Bucuresti, 7: Ritmikus torna, hanglemezek, háztartási és orvosi tanácsok, 12: Lemezek, 13: Időjelzés, sportközlemények, vizállásjelentés, 13.05: Román népdalok és táncok lemezen, 14: Felolvasás, 14.10: Hírek, 14.30: Francia operett-részletek lemezekről, 15.10: Időszerű közlemények, 19: Időjelzés, időjárásjelentés, 19.02: I. D. Suchianu felolvasása, 19.17: Könnyű francia zene lemezeken, 20: A Straja Tarii szervezet órája, 22: Hírek, sportközlemények, 22.15: Leoncavallo: Bajazzók, Opera két felvonásban. A milánói Scala előadásában, hanglemezzel, 22: Hírek, sportközlemények, 23: Hírek, 23.45: Hírek külföldre franciául, németül és olaszul.

Budapest I, 7.45: Torna, hírek, hanglemezek, étrend, közlemények, 11: Hírek, 11.20: és 11.45: Felolvasás, 13.10: Országos Postaszeneke, 13.40: Hírek, 14.20: Pontos időjelzés, időjárás és vizállásjelentés, 14.30: Csorba Dezső és cigányzeneke, 15.30: Hírek, 17.15: A rádió diákférfija, 18.10: Kirándulás San Marinoba, Felolvasás, 18.40: Gertruda Monatovska zongorázik, 19.10: Vargha Gyula a próféta költő, Felolvasás, 19.45: Laky Tóth Erzs. Kacsóh- és Tarnaydalokat énekel, zongorakísérettel, 20.15: Hírek, 20.25: Palesztina. Előadás hanglemezekkel, 21.15: Sportközlemények, 21.25: A rádió szalonzeneke, 22.40: Hírek, időjárásjelentés.

Budapest II, 19.45: Gyorsíró tanfolyam, 20.15: Czicza József cigányzeneke, 21: Hírek, 21.20

Spainol, olasz és francia dalok hanglemezzel, 22.30: Időjárásjelentés.

Belgrád, 13: Lemezek, 14.10: Népdalok, 17.45: Népies zene, 18: Lemezek, 19.20: Táncczene, 20.05: Népdalok, 21: Közvetítés Zágrábról, 23.15: Lemezek.

SZOMBAT, JUNIUS 3.

Bucuresti: Ritmikus torna, lemezek, háztartási és orvosi tanácsok, 12: Lemezek, 13: Időjelzés, sportközlemények, vizállásjelentés, 13.05: Victor Predescu zenekara, 13.50: Felolvasás, 14.10 Hírek, 14.30: A zene folytatása, 15.10: Időszerű közlemények, 18.15: A Munca si Voie Buna szervezet órája, 19.15: Időjelzés, időjárásjelentés, 19.17: Előadás Velencéről, 19.32: Barkarolák és szerenádok hanglemezzel, 20: A Straja Tarii szervezet órája, 21: Rádióposta, 21.15: A Rádiózenekar amerikai hangversenye, 22: Hírek, sportközlemények, 22.15: A hangverseny folytatása, 22.30: Közvetítés a bucuresti-i római arénából, Phil Dolhelm—Lucian Popescu ökölvívómérkőzése a nehévsúlyú európai bajnoki címért, 23.45: Hírek külföldre franciául és angolul.

Budapest I, 7.45: Torna, hírek, hanglemezek, étrend, közlemények, 11: Hírek, 11.20: és 11.45: Felolvasás, 13.10: A XI. Szegedi Ipari Vásár megnyitása, 13.40: Hírek, 17.20: Tábori Irén me sél, 18.40: Nagy Mária magyar nótákat énekel, 19.15: Puhár István előadása, 20.15: Hírek, 20.25: Táncclemezek, 21.05: Himfy dalai, Vigjáték három felvonásban, 22.40: Hírek, időjárásjelentés, 23: A rádió szalonzeneke, 23.40: Hírek német, olasz, angol és francia nyelven, 0.20 Bura Sándor és cigányzeneke muzsikál.

Budapest II, 18.40: A Szociális Misszió Társulat előadása, 20.30: Mezőgazdasági félóra, 21: Hírek, 21.20: A világ városai: Zürich, Geccső Sándor előadása, 21.50: Bráhm D-dur hegedűverseny hanglemezzel, 22.30: Időjárásjelentés.

Belgrád, 13: Népdalok, 14.10: Rádiózenekar, 17.45: Lemezek, 18.20: Terzin Mirza énekesnő, 18.40: Népies zene, 19.15: Lemezek, 20.05: Népdalok, 21: Népdalok, 21.30: Rádiózenekar, 22.30: Lemezek, 23.15: Lemezek.

Új magyar vasutvonal épül a halmi-i határ-részlet mentén

Bucurestiből jelentik: Köztudomásu, hogy azon vasutvonal, amely Kárpátukrainát köti össze Lengyelországgal, román területen is áthalad. A halmi-i és Sighet (Máramarossziget) közötti vasutvonal ez a kérdéses pontot pályatestet, amelyet a magyar államvasutak ki akarnak küszöbölni. A magyar államvasutak most Taracz és Sfatina vonalon vasut vonalat építenek 57 km. hosszúságban, hogy a magyar vonatok forgalmát erre tereljék.

APRÓHIRDETÉSEK

A 69094. számú, 1938 július 18-án megjelent miniszteri rendelet alapján az apróhirdetések ára a következő módon állapított meg: Alkalmazást keresők, elveszett, eltűnt egyének, vagy tárgyak hirdetése, fürdő és gyógyhely hirdetések **szavankint 1 leu.** Egyéb apróhirdetés **szavankint 2 lei.** A fenti rendelet értelmében az apróhirdetések ára előre fizetendő.

Levelezés és házasság rovatokban való közlésre apróhirdetéseket nem vesz fel a kiadóhivatal.

ALKALMAZÁST KERES

Német kisasszony állást keres gyermek mellé, uricsalánál, Cim a kiadóban, 2467

Masamódleány, prima munkaerő, állandó munkára felvétetik, Schön Anna kalapszalón, Str. Goldis 1.

Üzletbe állást keres perfekt román 23 éves fiatalasszony, Katz Regina, Strada Trib. Axente 5-7, 2479

ALKALMAZÁST NYER

Jobb mindenek szobaleányt keresek, Cim az Aradi Közlöny kiadóiban, 2480

Pénzbeszedő-irodaszolgát, fiatal, románt keres nagyobb részvénytársaság, Alánlatokat „Servitor de birou” címre garancia megjelöléssel a kiadóba kérünk 2482

LAKÁS

Kétszobás, összkomfortos, modern, földszintes uccai lakás július elsejére olcsón kiadó, Str. Coșbuc 34, 2477

Különbejáratu, szépen butorozott szoba fürdőszoba használatával új házban kiadó, Felvilágosítást ad rövidárúzet, Str. Metianu 15, 2483

Kétszobás tiszta lakást keres nyugdíjas házaspár a Piața Catedralei környékén augusztus 1-re. Címeket „Csendes lakó” jellegére a kiadóba kér, 2478

Kiadó

a Piața Avram Iancu-tér közelében, forgalmas helyen **hentes és fűszerüzletnek alkalmas szép, nagy üzlethelyiség.** Cim a kiadóban.

KÜLÖNFÉLÉK

ERIKA írógépszaküzlet és javítóműhely Arad, Strada Alexandri 5.

Telefon: 13-93. Fordításokat, másolásokat és sokszorosításokat vállalunk.

VÉTEL-ELADÁS

Sötét dióhélok

és topolyahélok nagy választékban, Belföldi és keleti szőnyegek modern, új konyhaberendezés, amerikai frasztal, rollók szekrények, kasszák, recamié, kombinált szekrény stb.

olcsón, mélyen leszállított áron kaphatók, Veszünk sürgősen

megbizónk részére 6 és 12 személyes ezüst evőkészletet, porcellán- és üvegservizet, antik ékszereket, szőnyeget és teljes lakásberendezést.

Zálogkölcsondot közvetlenül a temesvári zálogházba, előleget nyújtunk, olcsón hosszabbítunk, zálogcéduláját megvesszük.

TEMPO bizományi-üzlet, Fischer Elz-palota.

Egy portabil írógép sürgősen eladó.

Aragáz-tűzhely, fehér zománc, kétégős, egysütős, eladó, Cim a kiadóban, 2481

HATSCHEK

INGATLANFORGALMI IRODA

Arad, Bulev. Carol 46 (Lakás megvanott) előnyös ajánlatat:

Házak csupa egy- és kétszobás lakásokkal.

1.600 ezer: belvárosi, új emeletes, 2x2, 6x1 szobás, mind elő, fürdőszobás, parkettás, 150 ezer hozam. — 1.500 ezer: a Corso mellett, ketős frontú épült 4x2 szobás, összkomfortos, 900 öl kert. — 1 millió: Dir. CFR-nél 4x2 szobás, elő fürdőszobás, 5x2, 3x1 szobás, teli, lakás, 10 százalékos hozam. — 900 ezer: állomásnál átjáróház, 6x2, 8x1 szobás lakás, 92 ezer hozam. — 700 ezer: gör. kat. templomnál alapincézett, 12 lakásos, 65 ezer hozam. — 600 ezer: villanegyvedben új emeletes, 2 teljesen szeparált, összkomfortos, modern lakás, házm. lakás, pince, kert. — 550 ezer: belv. főuccájában magasídsztes, alapincézett, hatlakásos, elválasztható telek. — 450 ezer: rendőrséghez közel, 3x2 sz. teli lakás, elválasztható, 240 öl saroktelekkel. — 370 ezer: Central-mozinál négybérleményes sarokház, fürdőszoba, esslg. rollók kert, jó hozam. — 250 ezer: Dorobantilor-uca mellett új magasídsztes, alapincézett, 2x2, 2x1 sz. lakás, esslg. rollók, 300 öl gyümölcsös. — 210 ezer: Oituz-uccában 1x2, 2x1 sz. 330 öl kert. — 190 ezer: Balasa-uccában 2 lakás, 300 öl kert, vízvez., kedv. füz. felt. — 90 ezer: grádistei új kétszobás, nagy kert. — Kölcson betáblázás mellett.

Legujabb jelentéseink:

Az aradi választás hajnali eredményei

Több mint hétezer szavazatot számoltak össze az aradi választókerületekben

Aradon éjszaka egy óráig minden szavazókerületben befejezték a szavazást. Az egyes városi kerületekben az alábbi eredményeket érték el:

A STEFAN CEL MARE TÉRI szavazóhelyiségben 12 órákor zárták le a szavazást. Összesen 1137 szavazatot adtak le. GAIBAN ugyancsak 12 órákor ért véget a szavazás és itt 1193 szavazó adta le szavazatát. MICALACAN éjszaka 12 óráig 1153-an szavaztak le, az OITUZ-UCCAI szavazóhelyiségben is 12 órákor ért véget a szavazás és itt 1305-en szavaztak le. A MIHAI VITEAZUL TÉRI szavazóhelyiséget 11.05 órákor zárták le. Ebben a helyiségben 1126 szavazatot adtak le.

A IOSIF VULCAN uccai iskolában berendezett szavazóhelyiségben már este 10 órákor véget ért a

szavazás és már háromnegyed egy órára megállapították, hogy az 1142 szavazó szavazata miképpen oszlott meg. Az eredmény az alábbi:

DEMIAN AUREL dr. 845. MICLOSI EMIL dr. 597. BARAN CORIOLAN 476. BRADICEANU CAIUS 417. BRUDARIU ADRIAN 379. CANDEA CONSTANTIN 336. SUIAGA VICTOR 313. TEICU IOAN 302. ANTON BOGDAN 293. HERLEA ALEXANDRU 277. IANCU ALEXANDRU 247. COSTE IULIU 199. míg STOICA 141 szavazatot kapott, 56 szavazatot megsemmisített a bizottság.

A fenti kimutatás szerint az elsorolt aradi kerületekben összesen 7056 szavazatot adtak le. Lapzárta-
kor az eredmények összegezésének munkája tovább folyik lankadatlanul.

Budapesti hentesárugyár vezérigazgatójának borzalmas öngyilkossága

Elefútsága miatt menekült a halálba Strasser László

Budapestről jelentik: Csütörtökön a kora reggeli órákban rejtélyes háttérű ügyben indított nyomozást a budapesti rendőrfőkapitányság bünyügyi osztálya. Az egyik külteki uccában ugyanis a szolgálatos rendőrörszem egy elhagyott gépkocsira lett figyelmes, amelynek közelében halottus vértócsa volt, míg a kocsiján ülésén agyvelőcafatok hevertek. Az első feltevések szerint azt gyanították, hogy a gépkocsi vezetőjét, akinek holttestét néhány száz

lépésre találták meg az autótól, meggyilkolták, majd kirabolták, de később előkerült három bucsulevél, amelyek közül az egyik a rendőrségnek szült. Ebből kiderült, hogy Strasser László, az egyik budapesti hentesárugyár vezérigazgatója írta a leveleket és közölte a hatóságokkal, hogy öngyilkosságot követ el. A halálba menekült vezérigazgató bejelentette, hogy rendezetlen ügyei nem voltak és azért válik meg az élettől, mert megunta életét.

Nem köt Belgium semmiféle új egyezményt Hollandiával

Brüsszel. (Rador). A belga képviselőház külügyi bizottságának csütörtökön tartott ülésén PIERLOT miniszterelnök kijelentette, hogy kormánya az előző kabinetek külpolitikáját folytatja. Egy felszólaló kérdésére hangoztatta, hogy nincs szó Hollandiával kötendő egyezményről.

Tizenhétezer olasz katona utazott el Spanyolországból

Róma. Spanyolországból az utóbbi napokban 17.000 olasz önkéntes utazott haza. Az olasz katonáknak Cadizban volt a gyülekező helyük, ott szálltak hajóra meleg és fényes katonai ünnepek között. A bucsuztatási ünnepeken Queipo de Lanno spanyol tábornok mondott nagy beszédet a távozó olasz kato-

nákhoz és méltatta azokat az érdemeiket, amelyeket a nemzeti Spanyolország megalapozásában szereztek. Az olasz csapatokat nyolc gőzös hozza Nápoly felé. Velük együtt utazik Olaszország felé 300 spanyol katona is, akiket az olasz kormány hívott meg néhány heti olaszországi tartózkodásra.

Junius 22-én érkezik haza az angol királyi pár

London. (Rador). Hivatalosan jelentik, hogy az angol uralkodópár junius 22-én az „Empress of Britain” fedélzetén érkezik Southamptonba.

Tíz lengyel lapot kitiltottak Danzigból

Danzigból jelentik: A szabadváros hatóságai tíz lengyel lapot tiltottak ki Danzig területéről. A kitiltott lengyel lapok neveit egyelőre nem hozták nyilvánosságra.

Albán küldöttség Rómában

Tirana. (Rador). Csütörtök délután szállott hajóra Durazzóban az a küldöttség, amely az albán parlament határozati javaslatát viszi Rómába, de amelyben kérik, hogy az albán haderőt az olasz hadseregbe olvasszák be. A küldöttség tagjai az albán kormány elnöke, a kormány három tagja és három magasrangú tiszt.

Eltűnt egy angol tengeralattjáró

Londonból jelentik: Angliában nagy nyugtalanságot keltett az a hír, hogy a „Tatis” nevű angol buvárhajó, amely 13 óra 30 perckor gyakorlatozás közben a víz alá merült, azóta nem adott hírt magáról. A tengeralattjárón 53 főnyi legénység, 8 tiszt és a tengerügyi hivatal több szakértője és mérnöke tartózkodott. Az angol admirális több buvárhajót és torpedórombolót küldött a „Tatis” nyomába, továbbá buvárfelszerelést és harangot helyezett készenlétbe az azonnali esetleges segítségnyújtásra.

Moszkvában nem tudnak Vorosilov londoni útjáról

Feltűnést kelt Varsóban, hogy a kormány hivatalos lapja, a Gazetta Polska Moszkvából azt a jelentést közli, hogy Vorosilov, a szovjet hadsereg főparancsnokának londoni meghívásáról a Kremlben semmit sem tudnak. A lap a lengyel távirati iroda jelentése alapján cáfolja a vasárnapi varsói lapok erre vonatkozó hírét.

Tilea Viorel

kihallgatása Halifax lordnál

London. (Rador.) Lord Halifax angol külügyminiszter csütörtökön délelőtt kihallgatáson fogadta Tilea Viorelt, Románia londoni követét.

Treviranus párisi rágalmai

Páris. (Rador.) A párisi német nagykövetség a következőket közli: Egyes párisi lapok egy állítólagos Treviranus nevű német hadseregbeli őrnagy nyilatkozatait közlik. Az őrnagy, aki a lapok szerint a német titkosrendőrség elől menekült a francia fővárosba, súlyos rágalmakat terjesztett a német hadsereg terhére. Kétségteljes, hogy misztifikációról van szó.

A Népszövetség elé kerül az angol kormány Palesztina-politikája

London. (Rador.) A Times jelentése szerint az angol kormány palesztinai javaslatait a Népszövetség mellett működő mandatárius bizottság június nyolcadikán Genfben meg fogja vizsgálni. Macdonald gvarmatügyi miniszter képviseli ezt az ülésen az angol kormányt és megteszi előterjesztéseit. A palesztinai kérdéssel szeptember hatodikán a Népszövetség tanácsulése foglalkozik.

Angol katonai attasét tartóztattak le a japánok Belsőmongóliában

Sanghai. (Rador.) Spear ezredes angol katonai attasét a japánok a belsőmongóliai Kalzanban letartóztatták. Valószínűleg akkor fogták el, mikor inspekciós körutja során a japán állásokba tévedt.

Togót magának kéri Franciaország

Párisból jelentik: De Beaumont francia képviselő törvénytervezetet terjesztett elő, amelyben kéri, hogy Togo afrikai gyarmat teljes egészében csatolják Franciaországhoz.

Legujabb sport!

Phöbus—MÁV 5:3 (1:2)

A budapesti csapat győzelme

Budapestről jelentik: Csütörtök délután 3000 néző jelenlétében Szolnokon került lejátszásra a Phöbus és a szolnoki MÁV közötti mérkőzés, melyet az egységesebb budapesti csapat nyert meg 5:3 (1:2) arányban. Az 5. percben Szántó szerelte meg a MÁV részére a vezetést és a 15. p. Kolláth 2-re szaporítja a gólok számát. A 39. p. Béki szerzi meg a Phöbus első gólját. A második félidőben már a 3. percben kiegyenlít a Phöbus Zsolti gólijával, sőt a 6. percben Retkes öngóljával révén megszerzi a vezetést is. A 7. percben Kolláth egyenlített, azonban az egyre nagyobb fölénybe került Phöbus Gombkötő és Szikár góljaival biztosan győzött. A második félidő 29. percében hatalmas záporosó vonult el a pályára fölött és ezért a mérkőzést tíz percre félbeszakították.

Angol bíró lesz az olasz—magyar mérkőzésen Belgrád után Bucurestibe jön az olasz válogatott

Budapestről jelentik: Az angol futbalszövetségtől csütörtökön megkeresés érkezett a Magyar Labdarúgó Szövetséghez, melyben közölték, hogy Thompson angol bíró elvállalta az Urnapián Budapesten lebonyolításra kerülő olasz—magyar válogatott labdarúgó mérkőzés levezetését. Az angol játékvezető érkezésének pontos idejét később közlik.

Az olasz válogatott csapat csütörtökön elutazott Padovából és vasárnap Belgrádban játszik a jugoszláv válogatott ellen, míg az Urnapián lejátszandó magyar válogatott elleni mérkőzés után Bucurestibe utaznak, ahol a jövő hét vasárnapján játszanak a román válogatottal.